

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MANİSA VALİLİĞİ YATIRIM İZLEME VE
KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI
2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu**

Kasım 2019

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	11
8.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	23
9.	EKLER.....	55

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Yapısı	3
Tablo 2: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı	5
Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı	6
Tablo 4: 2018 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	6
Tablo 5: KVKKP Tahakkuk Tahsilat Borç Bilgileri.....	28
Tablo 6: KKER Onaylanmamış İşletme Ruhsatları	32
Tablo 7: Teknik Sorumluluk Tesis Edilmemiş Ruhsatlar	38
Tablo 8: İdare Payı Eksik Tahsil Edilen Ruhsatlar	43
Tablo 9: Termin Planında Öngörülen Süre dolmuş Olan İşletme Ruhsatları	50

KISALTMALAR

AÇM	:Acil Çağrı Merkezi
KBS	:Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi
KHK	:Kanun Hükümünde Kararname
KKER	:Kaynak Koruma Etüd Raporu
KVKKP	:Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı
TBMM	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMMOB	:Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
YİKOB	:Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Haklar Hesabının Kullanılmaması
2. Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi Gereken Maddi Duran Varlık Alımlarının Giderler Hesabına Kaydedilmesi
3. Diğer Kurumlar Adına Girişilen Yapım İşlerinden Geçici Kabulü Yapılanların Binalar Hesabına Kaydedilmemesi
4. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması ve Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabının Kullanılmaması
5. Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması
2. Vadeli Mevduat Hesaplarından Yapılan Gelir Vergisi Kesintilerinin Muhasebe Kayıtlarında Görünmemesi
3. Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Ödenmemesi ya da Geç Ödenmesi
4. Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Olarak İdare Tarafından Onaylanmış Bir Kaynak Koruma Etüt Raporu Bulunmadığı Halde İlgili Ruhsat Sahasında Faaliyette Bulunulması
5. Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Teknik Sorumluluğun Bulunmaması ve Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması
6. İdare Payının ve Gayrisafi Hasılatın Eksik Hesaplanması
7. Termin Planında Öngörülen Süre Dolmuş Olmasına Rağmen Halen İşletmeye Geçememiş Olan İşletme Ruhsatlarının İptal Edilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'a 6360 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesi ile eklenen "*Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı*" başlıklı 28/A maddesi ile Büyükşehir Belediyelerinin bulunduğu illerde genel bütçeli idare olarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları kurulmuştur.

674 sayılı KHK'nın 35'inci maddesiyle 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 28/A maddesinde yapılan değişiklikle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, 01.09.2016 tarihinden itibaren genel bütçe kapsamındaki idare olmaktan çıkarılarak, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli idareye dönüştürülmüştür. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte 3152 sayılı Kanun'da 703 sayılı KHK ile değişiklik yapılmış, bazı maddeler ilga edilmiştir.

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "*Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı*" başlıklı 273'üncü maddesi ile Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye bağlı olarak kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur.

4 Nisan 2014 ve tarihli 28962 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik'in "*Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları*" başlıklı 5'inci maddesinde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

Mevzuat

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat Kanunu

5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanunu

YİKOB Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

112 Acil Çağrı Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

3213 sayılı Maden Kanunu

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu

5686 sayılı Jeotermal ve Doğal Mineralli Sular Kanunu

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği

Taşınır Mal Yönetmeliği

Şehitlik Yönetmeliği

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Valiye bağlı olarak kurulan özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının teşkilat yapısı 04.04.2014 tarih ve 28962 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik’te düzenlenmiştir. Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde “b) Başkan: Vali veya valinin görevlendirdiği vali yardımcısını ifade eder.” denilerek Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının sevk ve idaresini yapacak makam belirlenmiştir.

“Teşkilat, Görev, Yetki ve Sorumluluklar” başlıklı 4’üncü maddesine göre Başkanlık aşağıda belirtilen müdürlüklerden oluşur;

a) Yatırım İzleme Müdürlüğü.

b) Rehberlik ve Denetim Müdürlüğü.

c) Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü.

ç) 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğü.

d) İdari ve Mali İşler Müdürlüğü.

e) Hukuk İşleri Müdürlüğü.

f) Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü.

Mezkûr Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin devamında;

“(2) Başkanlık bünyesinde valinin onayıyla geçici birimler kurulabilir. Gerektiğinde valinin onayıyla Başkanlığın görevlerini yerine getirmek üzere ilçelerde de geçici birimler kurulabilir. Başkan geçici birimlerin sevk ve idaresini yürütmek üzere birim sorumlusu görevlendirir.

(3) Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanır.

(4) Vali, bu maddede belirtilen müdürlüklerde ve geçici birimlerde görev yapmak üzere uzman, sözleşmeli personel ve memurları kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın Başkanlıkta görevlendirmeye yetkilidir.” denilmek suretiyle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarında kurulması gereken birim müdürlüklerine, kurulabilecek geçici birimlere ve personel ihtiyacının karşılanma usulüne ilişkin bilgi verilmiştir.

Tablo 1: Personel Yapısı

Memur	73
İşçi	3
Geçici Görevli	45
Taşerondan Kadroya Geçen İşçi	42
Toplam	163

1.3. Mali Yapı

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile kurulmuştur.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve

Kontrol Kanunu kapsamında olmamakla birlikte, bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile ilgili hususlar, 30.12.2016 tarih ve 29934 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiş olup, Yönetmelik'te 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuattaki bütçe, kesin hesap, sorumluluk, hesap ve kayıt düzeni, muhasebe ve raporlamaya ilişkin benzer hükümlere yer verildiği görülmektedir. Yönetmeliğin 19'uncu maddesine göre Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri kıyasen uygulanır.

Bütçenin hazırlanmasında; Başkanlığın hedef ve planları, birimlerin ödenek talepleri, bir önceki yıl gelir gerçekleştirmeleri çerçevesinde öngörülen gelirler ve devredecek nakit imkânları dikkate alınır.

Başkanlıklar hazine yardımı taleplerini de içeren bütçe taslaklarına ilişkin çalışmalarını Mayıs ayının sonuna kadar tamamlar ve bütçe taslaklarını Valinin imzasıyla en geç 15 Haziran tarihine kadar İçişleri Bakanlığına iletir. Başkanlıkların bütçe taslaklarına ilişkin İçişleri Bakanlığı ile Başkanlık yetkilileri arasında görüşmeler yapılabilir.

İçişleri Bakanlığınca uygun görülen hazine yardımı teklifleri gerekçelerini de içerecek şekilde Bakanlık bütçesi ile birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığına, yılı yatırım teklifleri ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına iletir.

İçişleri Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulan yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda yer alan toplam hazine yardımı ödeneği çerçevesinde Başkanlıklar itibarıyla hazine yardımı miktarlarını belirleyerek ilgili Başkanlıklara iletir. TBMM'deki bütçe görüşmelerinde Başkanlıklara yapılacak hazine yardımı ödeneklerinde değişiklik yapılması halinde İçişleri Bakanlığınca Başkanlıklar itibarıyla hazine yardımı miktarları yeniden belirlenerek Başkanlıklara bildirilir. Başkanlıklar bildirilen hazine yardımı miktarlarını dikkate alarak bütçe tekliflerini hazırlar ve Valinin onayına sunar. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun TBMM Genel Kurulunda kabulünü müteakiben bütçeler Vali tarafından imzalanarak yürürlüğe konulur.

Bütçe, bir metin ile eki cetvellerden oluşur. Bütçe metninde; gelir tahminleri ve bunların hukuki dayanakları, gider tahminleri, harcama yetkisinin devrine ilişkin esaslar, parasal limitler, ödenek kullanımına ilişkin esaslar ve bütçeye ilişkin diğer hususlara yer verilir.

YİKOB bütçesi vali tarafından onaylanmadan uygulanamaz.

Kesin hesap; Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından bütçesine paralel olarak hazırlanarak mali yılın bitimini takip eden mart ayı içerisinde üst yöneticinin incelemesine sunulur. Üst Yönetici kesin hesabı en geç nisan ayının sonuna kadar inceleyip gerekli düzeltmelerin yapılmasını sağlar.

Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından imza edilerek üst yöneticiye sunulan ve üst yönetici tarafından imzalanarak kabul edilen Kesin hesap 15 Hazirana kadar Vali tarafından onaylandıktan sonra kesinleşir.

YİKOB tarafından gerçekleştirilen harcamalarda ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeler, bu belgelerin şekil ve türleri 15.08.2007 tarih ve 26614 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde belirlenmiştir.

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının bütçe ve muhasebe işlemlerine ait kayıtlar ile bu kayıtlar esas alınarak üretilen tablo ve raporlar, Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından üretilmektedir. Muhasebe hizmetleri, Hazine ve Maliye Bakanlığınca sunulan Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) kullanılarak kayıt altına alınmaktadır. Diğer işlemler için İçişleri Bakanlığının e- Bakanlık otomasyon sistemi kullanılmaktadır.

Başkanlığın 2018 yılı bütçesinde başlangıç ödenekleri toplamı 25.000.000,00 Türk Lirası olarak öngörülmüştür.

Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi açısından dağılımı, aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı

GİDER TÜRÜ	2018	YÜZDESİ
PERSONEL GİDERLERİ	23.414.428,26	13,92
SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	5.424.318,06	3,23
MAL VE HİZMET ALIMLARI	13.470.966,40	8,01
FAİZ GİDERLERİ	0	0,00
CARİ TRANSFERLER	321.122,64	0,19
SERMAYE GİDERLERİ	125.526.201,06	74,65
SERMAYE TRANSFERLERİ	0	0,00
BORÇ VERME	0	0,00
BÜTÇE GİDER TOPLAMI	168.157.036,42	100,00

Başkanlığın Bütçe Giderleri 168.157.036,42 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Bütçe Giderlerinin %74,65'i Sermaye Giderleri, %8,01'i Mal ve Hizmet Alım Giderleri, %13,92'si ise taşerondan kadroya geçenler ile "Muhtar Ücretleri"ni kapsayan Personel Giderlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı

GELİRİN TÜRÜ	2018	YÜZDESİ
VERGİ GELİRLERİ	0,00	0,00
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	377.069,07	0,24
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	144.369.678,07	93,74
DİĞER GELİRLER	9.266.898,30	6,02
SERMAYE GELİRLERİ	0,00	0,00
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	154.013.645,44	100,00
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER TOPLAMI	19.463.790,51	12,64
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	134.549.854,93	100,00

Başkanlığın 2018 yılı Bütçe Gelirleri 154.013.645,44 Türk Lirası, Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 19.463.790,51 Türk Lirası, Net Bütçe Gelirleri ise 134.549.854,93 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gelir kalemlerinin toplam bütçe gelirleri içindeki dağılımına bakıldığında, gelirlerin %6,2'sini "YİKOB"lar Tarafından Yürütülecek Hizmetler Karşılığı Elde Edilen Gelirler" kalemini içeren Diğer Gelirler, %93,74'unu Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler oluşturmaktadır.

Tablo 4: 2018 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

ÖDEME EMİRLERİ				ÖDEMELER		
2018 Yılı İçinde Alınan Ödenekler	Yapılan Tenkisler	KALAN	2018 Yılı İçindeki Ödemeler	Mahsup Dönemi İçindeki Ödemeler	TOPLAM	Ödenek Üstü Harcamalar
200.145.963,95	0,00	200.145.963,95	168.157.036,42	0	168.157.036,42	0,00

Yukarıdaki tabloda belirtildiği üzere Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu verilerine göre 2018 Yılı İçinde Alınan Ödeme Emirleri 200.145.963,95 Türk Lirası, 2018 Yılı İçindeki Ödemeler ise 168.157.036,42 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kurumun bütçesi ve muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller aynı Kanun'un 28/A maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak hazırlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bununla beraber, bu yönetmelikte hüküm bulunmayan haller için 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuatının geçerli olacağı belirtilmiştir.

Sözü edilen Yönetmelik, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının (YİKOB) ilgili mevzuata ve uluslararası standartlara uygun olarak genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde bütçelerini hazırlanmasını öngörmektedir. Ayrıca, malî kaynaklarının yönetilmesi ve kontrolü, hesap ve kayıtların tutulması ve raporlanmasında kullanılacak muhasebe standartlarının ilgili kişilerin bilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Başkanlıklar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer alan hesap planı ve bu hesap planına göre oluşturulan detaylı hesap planını kullanırlar.

Hesap planında yer almamakla birlikte Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Çerçeve Hesap Planında yer alan her hangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa yönetmelikteki hesap planına hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlık yetkilidir.

Başkanlıkların muhasebe ve raporlama işlemleri, 3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve 27/5/2016 tarihli ve 29724 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılır. Bu Yönetmelik'in 485'inci maddesinde YİKOB tarafından hazırlanması gereken mali tabloları belirlenmiştir. Denetim, aşağıda sıralanan mali tablolar üzerinden sonuçlandırılmıştır.

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
  - 4) Yevmiye Defteri
- c) Diğer mali tablolar

- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile büyükşehirlerde bulunan İl Özel İdareleri yerine 30 Büyükşehir Belediyesi bulunan İllerde kurulan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları kurulmuştur. 1 Eylül 2016 Tarihli ve 29818 Sayılı Resmî Gazete'nin 2. mükerrer sayısında yayımlanan 674 sayılı KHK'nın 35. ve 36. maddeleri ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un YİKOB'larla ilgili 28/A maddesine kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli ibaresi eklenmiştir.

2012 yılından 2018 yılına kadar geline zaman diliminde, organizasyon yapısındaki köklü değişiklikler, İl Özel İdarelerinin Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlıklarına

(YİKOB) dönüşürken çeşitli sıkıntılar yaşanmasına yol açmıştır. Başkanlığın organizasyon yapısı, görev tanımları ve çalışma süreçleri İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelikte iç kontrol sistemine ilişkin herhangi bir düzenleme veyahut iç kontrol sisteminin kurulması ve etkin işleyişine dair herhangi bir yetki, görev ve sorumluluk tanımlanmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nda yer almayan YİKOB'ların bütçe oluşturma, muhasebe ve kayıt düzenleri de İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile düzenlenmektedir. Özellikle bütçe oluşturma, bütçelerin kullanımı ve bütçe uygulamalarının raporlanması ve mali tablo oluşturma süreçleri konusunda, 5018 sayılı kanun ve ikincil mevzuatına atıflar yapılarak ortaya çıkan karmaşıklığın giderilmesine çalışılmıştır.

Sonuç olarak stratejik plan, performans programı, iç denetim gibi 5018 sayılı Kanun ile getirilmiş uygulamaların, tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli kuruluş olan YİKOB lar için geçerli olmadığı, ön mali kontrol yetkilisinin ise Strateji ve Koordinasyon Müdürü ile eş tutulduğu anlaşılmaktadır.

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı 5018 sayılı Kanuna tabi olmadığından, bu Kanunun tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamakta olup herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Haklar Hesabının Kullanılmaması

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından alınan bilgisayar yazılımları ve programlarının 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği ve 260 Haklar Hesabına kaydedilmiş olan tutarlar için de amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabı başlıklı 210'uncu maddesinde;

“Bu hesap, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır.”,

“268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)” başlıklı 214'üncü maddesinde:

“Bu hesap, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılır.” denilmektedir.

Ayrıca 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yılsonunda %100 amortisman tabi olacağı hükmü mevcuttur.

Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, bilgisayar yazılımları ve programlarının 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve bu hesapta takip edilen maddi olmayan duran varlıklar için yıl sonunda %100 oranında amortisman ayrılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede Başkanlık tarafından alınan 69.161,99 Türk Lirası değerinde bilgisayar program ve yazılım alımlarının 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği görülmüştür. Ayrıca, Haklar Hesabına kayıtlı olan bilgisayar yazılım alımlarına ilişkin yıl sonunda amortisman kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresinin sahip olduğu tüm bilgisayar yazılımları ve programlarının 260 Haklar Hesabına kaydedilmesinin ve bu varlıklar için yılsonunda %100 amortisman ayrılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 2019 yılı itibariyle; satın alınan tüm bilgisayar yazılımları ve programları mevzuat hükümleri doğrultusunda muhasebe kayıtlarına alınacak ve yıl sonunda amortisman payları ayrılacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekle birlikte, bulgu konusu husus Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabına ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 2: Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi Gereken Maddi Duran Varlık Alımlarının Giderler Hesabına Kaydedilmesi

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından satın alınan maddi duran varlık niteliğindeki alımların 630 Giderler Hesabına kaydedilerek giderleştirildiği görülmüştür.

“25 Maddi duran varlıklar” başlıklı 186’ıncı maddesinde;

“(1)Bu hesap grubu, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılır.

(2) Maddi duran varlıklar niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

250 Arazi ve Arsalar Hesabı

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı

252 Binalar Hesabı

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı

254 Taşıtlar Hesabı

255 Demirbaşlar Hesabı

256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

259 Yatırım Avansları Hesabı”

hükmü getirilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 255 Demirbaşlar hesabı ile ilgili düzenlemeler getiren “Hesabın niteliği” başlıklı 198’inci maddesinde;

“(1) Bu hesap, kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılır.”,

hükmü getirilmiştir.

“Hesabın işleyişi” başlıklı 199’uncu maddesi;

“Demirbaşlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) Bütçeye gider kaydıyla edinilen demirbaş tutarları, bir taraftan bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

...

b) Alacak

1) Satılan demirbaşların, bir taraftan kayıtlı değerleri bu hesaba, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumlu fark 600-Gelirler Hesabına alacak, satış bedeli 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumsuz fark 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan satış bedeli 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

...

3) Diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen demirbaşların kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak; birikmiş amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, kalanı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir

...”

şeklinde düzenlenmiştir.

Ayrıca, “Hesap grubuna ilişkin İşlemler” başlıklı 187’inci maddesinde edinilen maddi duran varlıklar, maliyet bedeli ile hesaplara alınması gerektiği belirtilmektedir. Aynı maddenin 2/ç bendinde;

“ç) Maddi duran varlıkların amortisman işlemleri

1) Bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için aşağıdaki hükümlere göre amortisman ayrılır.

2) Amortisman tabi varlıklar; birden fazla muhasebe döneminde kullanılması beklenen, sınırlı bir hizmet süresi olan, kurum tarafından mal ile hizmet üretim ve tedarikinde kullanılan ve/veya kurum içi genel yönetim amaçları için elde tutulan varlıklardır. Bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile sanat eserleri dışındakilerden hangilerinin amortisman tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usuller uygulanır. Ayrılan amortisman tutarı gider olarak muhasebeleştirilir. Varlıkların ilk defa amortisman hesaplanmasına esas alınacak değeri kayıt bedelidir. Ancak, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olan varlıklar için amortisman hesaplamasına esas alınacak değer düzeltme sonucu ortaya çıkan değerdir. Bir varlık için yapılan harcamaların, varlığın iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılması sonucunu doğurması durumunda amortisman hesaplaması varlığın yeni değeri üzerinden yapılır. Bir varlığın kullanımından elde edilebilecek ekonomik fayda tüketildikçe, bu tüketimi yansıtabilmek amacıyla ayrılan amortismanların birikmiş tutarı, varlığın defter değeri altında eksi değer olarak gösterilir. Amortisman tabi olup, yangın, deprem, su basması gibi afetler neticesinde değerini tamamen veya kısmen kaybeden varlıklar ilgili mevzuatı uyarınca yetkili mercilerin uygun görüşü üzerine giderleştirilir. Çeşitli nedenlerle kamu idarelerinde kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıklardan diğer duran varlıklar hesap grubuna aktarılanların birikmiş amortisman tutarları, diğer duran varlıklar hesap grubu içindeki birikmiş amortismanlar hesabına aktarılır.”

hükmü getirilmiştir.

Öte yandan 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde Amortisman ve Tükenme Payına tabi duran varlıklar, amortisman ve tükenme payı yöntemi, süre ve oranları belirtilmiştir.

Yukarıda ayrıntısı belirtildiği üzere kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için 255 Demirbaşlar Hesabı kullanılmalı ve ayrıca demirbaşların mevzuata uygun oran ve sürelerde amortisman ve tükenme paylarının 257 Birikmiş Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Başkanlık tarafından satın alınan maddi duran varlık niteliğindeki 1.673.197,32 Türk Lirası değerinde demirbaş alımlarının 255 Demirbaşlar Hesabında takip edilmesi gerektiği halde 630 Giderler Hesabına kaydedilerek giderleştirildiği; ayrıca ilgili demirbaşların amortisman ve tükenme paylarının 257 birikmiş Amortisman Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Maddi duran varlık niteliğinde olan kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların satın alınması durumunda, yapılan bu harcamaların söz konusu mevzuat hükümlerine göre muhasebeleştirilmesi uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Yapılan inceleme neticesinde Manisa İli Güvenli Okul Projesi Kapsamında 5 İlçede 10 Okula Güvenlik Kamerası Kurulumu Yapım İşine ait ve Manisa Valiliği Bilim-Sanat Evi (Planetaryum) Projesi Kapsamında Bilim Sanat Evine Teknolojik Ürünlerin Temini ait işlerde sehven 630 çalıştırıldığı tespit edilmiş olup, Bulgu konusuna iştirak edilerek gerekli kayıtlar 2019 yılında doğru şekilde yapılmasına dikkat edilerek 255 demirbaş ve 257 amortisman hesabı çalıştırılacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekle birlikte, bulgu konusu husus Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 3: Diğer Kurumlar Adına Girişilen Yapım İşlerinden Geçici Kabulü Yapılanların Binalar Hesabına Kaydedilmemesi

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından başka kurumlar adına yürütülen ve geçici kabulü yapılan yapım işlerinin ilgili varlık hesabına alındıktan sonra, ilgili kuruma devredildiği halde kurum mali tablolarında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "25 Maddi Duran Varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinde;

"(1) Bu hesap grubu, kurumca, faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılır.

(2) Maddi duran varlıklar niteliklerine göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

250 Arazi ve Arsalar Hesabı

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı

252 Binalar Hesabı

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı

254 Taşıtlar Hesabı

255 Demirbaşlar Hesabı

256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

259 Yatırım Avansları Hesabı"

"Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'inci maddesinde de Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

252 Binalar Hesabını açıklayan "Hesabın niteliği" ve "Hesabın işleyişi" başlıklı 192 ve 193'üncü maddelerinde ise;

"Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır.

Binalar Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) *Bütçeye gider kaydıyla satın alınan binaların maliyet bedeli bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.*

2) *Bütçeye gider kaydıyla gerçekleştirilip yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen bina yapımına ilişkin tutarlar binanın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedilir.”* denilmektedir.

Yönetmelik uyarınca, Kurumca diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden ilgili hesaba alacak; ayrılmış amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına, kalanı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idareleri adına Başkanlık tarafından gerçekleştirdikleri maddi duran varlık alımına ilişkin yaptıkları harcamaları 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabında izlenen yapım işlerinin geçici kabul işleminden sonra ilgili varlık hesabına aktarılması; söz konusu maddi duran varlıklar alımlarının ilgili kuruma devrinden sonra ise ilgili varlık hesabının mali tablolarda ilgili hesaptan düşülmesi gerekmektedir.

Ancak, uygulamada Başkanlık tarafından yapımı yürütülen ve geçici kabulü yapılan maddi duran varlıklarına ilişkin işlerinin ilgili varlık hesabına alınmakla birlikte, ilgili kuruma devredilmesine rağmen toplam 5.849.166,67 Türk Lirası kayıtlardan düşülmeyip, başkanlığın mali tablolarının maddi duran varlık hesaplarında görülmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde ilgili kuruma devredilmesi ile birlikte kurumun mali tablolarının maddi duran varlık hesaplarından düşülmesi gerektiği uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımızca başka kurumlar adına yürütülen ve geçici kabulü yapılan yapım işleri 2018 yılı sonu itibari ile 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabından 252 Binalar hesabına alınmış, 2019 yılında ilgili birimin yazısına istinaden 5.849.166,67 TL diğer kurumlara devredilen binaların ilgili hesaplardan düşümü yapılmış olup, 2019 yılı itibari ile diğer kurumlar adına yürütülen ve geçici kabulü yapılan işler, ilgili hesaba alınarak, devredilenlerin düşümü yapılacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekle birlikte, bulgu konusu husus Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 25 Maddi Duran Varlıklar Hesabına ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 4: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması ve Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabının Kullanılmaması

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından izleyen dönemlerde ödenmesi muhtemel kıdem tazminatı karşılıklarının 372 Kıdem Tazminatları Karşılığı Hesabı veya 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izlenmediği görülmüştür.

27.05.2016 tarih 29724 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete ‘de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabını düzenleyen “*Hesabın niteliği*” başlıklı 281’inci maddesinde;

“*Bu hesap, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.*”,

“*Hesabın işleyişi*” başlıklı 282’nci maddesinde;

“*1) Hesaba ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir.*

a) Alacak

1) Vadeleri bir yılın altına düşen ve faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarları bu hesaba alacak, 472- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Ödenen tazminatlar bu hesaba borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.”,

“*472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı*” başlıklı bölümünde; “*Hesabın niteliği*” başlıklı 330’uncu maddesinde;

“*(1) Bu hesap, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.*”

“Hesabın işleyişi” başlıklı 331’inci maddesinde;

“ (1) Hesaba ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Alacak

1) Hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarları bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba borç, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir.” şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere izleyen yılda ödenmesi beklenmeyen kıdem tazminatı karşılıklarının Borç ve Gider Karşılıkları Hesap grubunda yer alan 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında takip edilmesi gerekmektedir. Eğer kıdem tazminatı izleyen yılda ödenmesi gerekiyorsa dönem sonu itibariyle 472 Kıdem Tazminatı Hesabına borç, 372 Kıdem Tazminatı Hesabına alacak kaydı yapılmalıdır.

Kamu idaresinde yapılan denetimlerde izleyen dönemlerde ödenmesi söz konusu olan toplam 712.589,52 Türk Lirası kıdem tazminatı karşılıkları için bir hesaba kayıt yapılmamıştır.

Yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda, kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmasının ve ilgili hesaplarda izlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bulgu konusuna iştirak edilerek 2019 Yılı sonu itibari ile Kıdem tazminatları hesaplanarak 472 Kıdem Tazminatları Karşılıkları ayrılmış ve mevzuat hükümleri doğrultusunda muhasebe kayıtlarına alınmıştır.

Sonuç olarak Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekle birlikte, bulgu konusu husus Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarınının 372 Kıdem Tazminatları Karşılığı Hesabı ile 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

BULGU 5: Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının mali tablo ve muhasebe kayıtları ile kültür ve taşınmaz varlıklarının korunmasına ait katkı payı işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların YİKOB’a bildirilmesi

sonrası tahakkuk esaslı muhasebe gereği yapılması gereken tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı ve bu payların banka hesabına yatırılmasıyla birlikte emanet hesaplarında izlendiği tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "*Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanması ve Katkı Payı*" başlıklı 12'nci maddesinde;

"Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir.

...

Bu madde uyarınca tahakkuk eden katkı payları hakkında 1319 sayılı Kanunun üçüncü kısmı hükümleri uygulanır. Katkı paylarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Bakanlık tarafından belirlenir.

..."

hükmü yer almaktadır.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "*Çeşitli Hükümler*" başlıklı 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında;

"21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür. Bahsedilen kanun hükmü uyarınca toplanan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı tutarları, defterdarlıklar bünyesinde açılan emanet hesaplarına aktarılır. Toplanan paraların yüzde yirmilik kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığının öncelik vereceği projelerde kullanılır. Yıl içinde proje karşılığı tahsis edilmeyen miktar aynı amaçla kullanılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine aktarılır. Aktarılan bu miktarları aynı amaçla kullanmak üzere gelecek yıl bütçesine aktarmaya Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir."

hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereğince, belediyelerce tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca takip edilmesi ve kullanılması gerekmektedir.

Öte yandan, söz konusu tutarların takip ve tahsil işlemleri ile gelir kayıtlarının nasıl yapılacağı Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde açıkça düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen “*Hesaba ilişkin işlemler*” başlıklı 87’nci ve “*Hesabın işleyişi*” başlıklı 88’inci maddelerinde;

“a) *Gelirlerden alacakların tahakkuk işlemleri*

1) İlgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkukları, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtları yapılır. Gün içindeki gelirlerden alacak tahakkukları gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirilir. İlgili mevzuatı uyarınca diğer kamu idarelerinden alınması gereken yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hasılat ve kâr payları tahakkuk ettiğinde gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilir. Bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili gereken tutarlar bu hesaba, içinde bulunulan dönemi takip eden dönemlerde tahsili gereken tutarlar ise duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilerek izlenir. Duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonlarında vadesi bir yılın altına inenler bu hesaba aktarılır. Nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatlar, bu hesapla ilişkilendirilmez.

...

Hesabın işleyişi

MADDE 88 – (1) Gelirlerden alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) Gelir tahakkuk tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

2) Tahakkuktan fazla tahsilatın iadesi gerektiği takdirde, iade edilecek tutar bir taraftan bu hesaba borç, ilgili hesaba alacak; diğer taraftan 810- Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler

---

Hesabına borç, 805-Gelir Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

3) Tecil ve tehiri kaldırılan alacaklardan bu hesabı ilgilendiren tutarlar bu hesaba borç, vadesine göre 122-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı veya 222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alacak kaydedilir.

4) Bu hesapta kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

5) 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inen tutarlar bu hesaba borç, 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Bu hesapta kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilat bir taraftan bu hesaba alacak, 100-Kasa Hesabı, 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

...”

denilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, belediyelerin emlak vergisi gelirlerinden taşınmaz kültür varlıklarının korumasına katkı payı adı altında toplanan tutarların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde, belediyelerden bildirimler geldiğinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 600 Gelirler Hesabının kullanılarak tahakkuk kaydının yapılması, katkı payı banka hesabına yattığında ise gelen tutar 102 Banka Hesabına alınarak ve 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı kapatılarak işlem yapılması gerekmektedir. Gelir ve giderlerin tahakkuk ettirildikleri yılın hesaplarında gösterilmesi, bütçe işlemlerinin ise nakit esasında muhasebeleştirilmesi tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereğidir.

Ancak, uygulamada belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların Başkanlığa bildirilmesi sonrası tahakkuk esaslı muhasebe gereği yapılması gereken tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı, payların banka hesabına yatırılmasıyla birlikte emanet hesaplarında izlendiği görülmüştür. Kamu idaresinin işlemleri incelendiğinde 2018 yılı için tahakkuk etmiş olan tutar olarak 8.551.602,66 Türk Lirasıdır. Söz konusu tutar 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıt altına alınmadığı için sadece tahsilat aşamasında mali tablolara yansımaktadır.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca belediyelerin emlak vergisi

gelirlerinden taşınmaz kültür varlıklarının korumasına katkı payı adı altında toplanarak Başkanlığın emanet hesabında izlenen tutarların temel muhasebe kavramlarına uygun olarak tahakkuk kayıtlarının yapılması, böylece yılı itibariyle kuruma yatırılması gereken toplam katkı payı tutarı ile yatırılan tutarların karşılaştırılmasının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 2019 Mali yılı içinde bulgu konusuna iştirak edilerek Belediyelerce Katkı Payı Olarak Tahsil olunan tutarların Başkanlığımıza bildirilmesi sonrası tahakkuk kayıtları yapılacak ve banka hesabımıza yatırıldığında ilgili hesaplar çalıştırılarak, kuruma yatırılması gereken toplam katkı payı tutarı ile yatırılan tutarların karşılaştırılması sağlanacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekle birlikte, bulgu konusu husus Başkanlığın 2018 yılı mali tablolarının 12 Faaliyet Alacakları hesap grubuna ilişkin tam ve doğru bilgi vermemesine neden olmaktadır.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması

102 Banka Hesabının alacak bakiyesi ile 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı (-) borç bakiyesinin birbirlerine eşit olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, "*Hesabın Niteliği*" başlıklı 55'inci maddesine göre 102 Banka Hesabı, kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılır. "*Hesaba İlişkin İşlemler*" başlıklı 56'ncı maddesinin b bendi uyarınca kurumun banka hesabından yapılacak ödemeler ve aktarmalar, kurumun hesaplarının bulunduğu bankalardan nakden yaptırılacak ödemeler için bu bankaların kendi çekleri için "gönderme emri" (Örnek-51) düzenlenmelidir. "*Hesabın İşleyişi*" başlıklı 57'nci maddesinde, 102 Banka Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları ifade edilmiştir. Buna göre;

Banka hesap özet cetvelinden kasa mevcudundan bankaya yatırıldığı görülen paralar bu hesaba borç, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak; kurumun banka hesabına yatırılan veya gelen paralar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Ayrıca,

bankaca kuruma gönderilen banka hesap özet cetvelleri ile ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen çek veya gönderme emri tutarları bu hesaba alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedilmelidir.

Yönetmeliğin 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının İşleyişini düzenleyen 60'ncı maddesine göre de, verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları yapılmalıdır. Bu maddeye uygun olarak, bankadan yaptırılacak ödeme veya göndermeler için düzenlenen çek veya gönderme emri tutarları bu hesaba alacak, ilgili hesap veya hesaplara borç kaydedilmelidir. Kasa ihtiyacı için veznedar adına düzenlenen çek tutarları da bu hesaba alacak, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına borç kaydedilir. Düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden, muhasebe birimlerine gönderilen banka hesap özet cetvelleriyle, bankaca hak sahiplerine ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen paralar bu hesaba borç, 102 Banka Hesabına alacak kaydedilmesi aynı maddede ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda, 102 Banka hesabından bir çıkış olabilmesi için ilgili muhasebe birimince çek veya gönderme emri düzenlenmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle 102 Banka Hesabına yapılacak alacak kaydına eşit tutarda 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borçlandırılmalıdır. Bunun doğal sonucu olarak da 102 Banka Hesabının alacak bakiyesi 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç bakiyesine her zaman eşit olmalıdır.

Manisa Valiliği Yatırım ve İzleme Koordinasyon Başkanlığının ödemeleri Ziraat Bankasında bulunan hesaplardan yapılmaktadır. Bu tür bir uygulamada 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borç toplamı ile 102 Banka Hesabı alacak toplamının birbirine eşit olması gerekmektedir. Fakat hesaplara ait mizanlar incelendiğinde eşitliğin gerçekleşmediği görülmektedir. Söz konusu farklılık banka hesapları arasındaki virman işlemlerinin 103 ve 108 numaralı hesaplar kullanılmadan, doğrudan 102 Banka Hesabının vadesiz ve vadeli alt hesapları arasında aktarma yapılması suretiyle gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır.

Sonuç olarak, Başkanlığın hesapları arasında yaptığı virman işlemlerinin söz konusu mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılması uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 2018 Yılında Toplum Programı Kapsamında Ödenen İşçi Maaşlarında Banka Listesi İle 103.02.01 Gönderme Emri tutarı arasında 0.02 kuruş fark doğmuş, fark gelire almak istenirken sehven Bankaya giriş yapıldığı tespit edilmiştir. Devirler yapıldıktan sonra fark edilmesi nedeni ile 2019 yılında düzeltme kaydı yapılmıştır.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında bulgu konusunun kuruş farkına ilişkin açıklama yapmış olmakla birlikte 102 Banka Hesabına yapılacak alacak kaydına eşit tutarda 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borçlandırılmaması nedeniyle 102 Banka Hesabının alacak bakiyesi 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç bakiyesine eşit olması gerektiği halde eşit olmadığı görülmektedir.

Bulgu konusu husus devam eden denetimlerde incelenecektir.

BULGU 2: Vadeli Mevduat Hesaplarından Yapılan Gelir Vergisi Kesintilerinin Muhasebe Kayıtlarında Görünmemesi

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının vadeli mevduat hesaplarına işletilen faiz tutarlarının, gelir vergisi kesintisi yapıldıktan sonraki net tutarlarının muhasebe kayıtlarına alındığı, kesintinin ise kayıtlarda görünmediği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesine göre; kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemleri, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenir. Gelir ve gider hesapları, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsustur.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 Banka Hesabı ile ilgili düzenlemeler getiren "*Hesabın işleyişi*" başlıklı 57'nci maddesinin a/6 fıkrasına göre, muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630 Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600 Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmı 181 Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedilir. Banka hesabına aktarılan tutarın tamamı aynı zamanda 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir.

Genel Yönetim Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 39'uncu maddesinde yer alan "*Gayrisafilik İlkesi*" başlıklı muhasebe ilkesinde;

"Gelir ve giderler herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilir." denilmektedir.

İdarece uygulanan bu yöntem bütçenin gayrisafilik ilkesi ile de bağdaşmamaktadır. Bilindiği üzere gayrisafilik ilkesi, bütçede yer alan tüm gelir ve giderlerin brüt olarak kaydedilmesini, gelir ve giderlerin birbirinden mahsup edilmeden kayıtlara geçirilmesini ifade etmektedir.

Sonuç olarak, bütçede meydana gelen bütün hareketlerin muhasebe kayıtlarında yer alması gerektiğinden, yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümleri doğrultusunda, elde edilen faiz gelirlerinin İdare tarafından önce brüt olarak gelirler hesabına kaydedilmesinin, bu gelir nedeniyle doğan vergi giderinin giderler hesabında ayrıca gösterilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bulgu konusuna iştirak edilerek gerekli kayıtlar 2019 yılında doğru şekilde yapılmasına dikkat edilerek mevduat hesaplarına uygulanacak faiz gelirlerinin kaydı yapılırken, ilgili Yönetmelik hükümlerine göre faiz geliri ve faiz nedeniyle oluşan giderin ayrı ayrı gösterilmek sureti ile yapılmaya başlanmıştır.

Sonuç olarak Kamu idaresi bulgumuza iştirak etmekle birlikte, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Ödenmemesi ya da Geç Ödenmesi

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına kültür katkı payı ödemekle yükümlü bazı belediyelerin 2018 yılı ve önceki yıllar kültür katkı paylarına ilişkin olarak aylık bildirim ve ödemelerini geciktirdikleri veya olması gerekenden daha az ödeme yaptıkları görülmüştür.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "*Çeşitli Hükümler*" başlıklı 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan;

"21/07/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür." hükmü ile 12'nci madde gereğince il özel idaresince kullanılan haklar ve yetkiler YİKOB'lara devredilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesinde ise;

"Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir." ifadesine yer verilerek ilçe

belediyelerinin tahsil ettikleri emlak vergisinin %10'u oranında tutarın ayrıca taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunacağı ve bu tahsil olunan miktarların tahsilatı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar YİKOB'lara bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin devamında;

“... ”

Yukarıdaki hükümlere göre, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarlar tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenir. Tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

...

Belediye başkanları, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdür. Ödenmeyen paylar, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderilir.

...”

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, ilçe belediyeleri topladıkları taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarını takip eden ayın 10'uncu gününe kadar yatırmaları gerekmektedir. Aksi takdirde yatırılmayan paylara ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda gecikme zammının uygulanacağı, ilgili maddenin devamında ifade edilmektedir. Ayrıca Belediye Başkanları söz konusu payları zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdürler.

Aşağıdaki tablolardan da anlaşılacağı üzere Başkanlığın hesabına yatırılması gereken kültür katkı payları toplamı geçmiş yıllar da dâhil olmak üzere 2.972.143,79 Türk Lirasıdır.

Sonuç olarak, bazı belediyelerin kültür varlıkları katkı paylarını ödemediği veya geç

ödediği, konunun İller Bankasına yazılması, böylece ilgili belediyelerin genel bütçe gelirlerinden söz konusu payların kesilerek YİKOB'a gönderilmesinin sağlanması uygun olacaktır.

Tablo 5: KVKKP Tahakkuk Tahsilat Borç Bilgileri

MANİSA VALİLİĞİ YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARI KATKI PAYI TAHAKKUK TAHSİLAT BORÇ BİLGİLERİ					
İLÇE	TAHAKKUK TL	TAHSİLAT TL	2018'DEN KALAN BORÇ TL	2017 DEVREDEDEN BORÇ TL	TOPLAM BORÇ TL
Ahmetli			0,00	0,00	0,00
Akhisar	1.124.878,37	1.124.878,37	0,00	0,00	0,00
Alaşehir	576.840,94		576.840,94	231.113,36	807.954,30
Demirci	115.831,31	63.813,56	52.017,75	55.271,80	107.289,55
Gölmarmara	57.896,90	7.025,64	50.871,26	20.949,44	71.820,70
Gördes	38.894,43		23.081,49	0,00	23.081,49
Kırkağaç	148.745,04	148.745,04	0,00	0,00	0,00
Köprübaşı	53.569,47		53.569,47	298.084,10	351.653,57
Kula	180.610,84		180.610,84	122.447,79	303.058,63
Salihli	1.213.727,97	1.213.727,97	0,00	0,00	0,00
Sarıgöl	134.864,74	134.864,74	0,00	0,00	0,00
Saruhanlı	399.410,25	21.137,19	378.273,06	317.164,10	695.437,16
Selendi	34.551,44	4.223,48	30.327,96	12.803,76	43.131,72
Soma	753.556,53	753.556,53	0,00	0,00	0,00
Şehzadeler	1.003.544,94	1.003.544,94	0,00	0,00	0,00
Turgutlu	869.225,31	869.225,31	0,00	252.903,75	252.903,75
Yunusemre	1.845.454,18	1.845.454,18	0,00	299.999,98	299.999,98
TOPLAM	8.551.602,66	7.190.196,95	1.361.405,71	1.610.738,08	2.972.143,79

Kamu idaresi cevabında; Bundan sonra kültür varlıkları katkı paylarını ödemeyen veya geç ödeyen belediyelerden alacaklarımız 6183 sayılı Kanun'a göre takip edilecek, buna rağmen ödeme yapılmazsa iller Bankasına yazılarak, ilgili belediyelerin genel bütçe gelirlerinden söz konusu payların kesilerek YİKOB'a gönderilmesi sağlanacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak etmiş olup, belirtilen mevzuat hükümlerine uygun hareket edileceği belirtilmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Olarak İdare Tarafından Onaylanmış Bir Kaynak Koruma Etüt Raporu Bulunmadığı Halde İlgili Ruhsat Sahasında Faaliyette Bulunulması

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; bazı işletme ruhsatlarına ilişkin olarak İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu bulunmadığı halde ilgili ruhsat sahasında faaliyette bulunulduğu tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“Faaliyetlerin denetlenmesi” başlıklı 9’uncu maddesinde:

“(1) Faaliyetler her yıl idare tarafından denetlenir. Gerektiğinde idarece talep edilmesi halinde MTA tarafından da denetim yapılır. Denetimler, 14 üncü maddede belirtilen hususlar ve diğer maddelerde belirtilen ilkeler dikkate alınarak yapılır...”

“Kaynak rezervuarının korunması” başlıklı 14’üncü maddesinde:

“(1) Bu Kanuna tâbi faaliyetlerde kaynağı oluşturan jeotermal sistemin korunması, kaynağın israf edilmemesi ve çevrenin korunması esas olup işletme faaliyeti öncesinde kaynağın koruma alanları etüdünün ruhsat sahibi tarafından yaptırılması zorunludur. Aksi takdirde faaliyetler durdurularak koruma alanlarının belirlenmesi için ruhsat sahibine uygun süre verilir. Bu süre sonunda da koruma alanının belirlenmemesi halinde 11 inci madde hükümleri uygulanır.

(2) Koruma alanı etüt raporları, MTA'nın görüşü alınarak, idare tarafından onaylanır. Arazi kullanımı ve yapılaşma ile ilgili kaynak koruma alanları etüdünde öngörülen kısıtlama ve koşullar, imar planlarında esas alınır. Kaynak koruma alanlarında alınacak tedbirlere ilişkin genel ilkeler yönetmelikle belirlenir.

(3) MTA tarafından yapılan denetlemelerde faaliyetlerin öngörülen tedbirlere uygun yürütülmediğinin tespiti halinde, faaliyetler idarece durdurulur. Alınacak tedbirler, MTA tarafından belirlenir ve idareye bildirilir. Gerekli tedbirleri almak ve/veya aldırarak idare

yükümlüdür. Gerekli tedbirlerin alınması için en fazla bir yıl süre verilir. Öngörülen tedbirlerin yerine getirilmemesi halinde ruhsat iptal edilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Kanunun “*İdari yaptırımlar*” başlıklı 11’inci maddesinin 2’nci fıkrasında;

“Ruhsat sahibince, kaynak koruma alanı etüdü yapılmadan işletmeye geçilmesi veya koruma alanı etüdünde öngörülen tedbirlere uyulmamasının tespiti halinde faaliyetler durdurularak teminat irat kaydedilir. Altı ay içerisinde gerekli tedbirlerin alınması ve teminatın tamamlattırılması istenir. Altı ay sonunda teminat verilmez ve tedbirler alınmaz ise faaliyetler durdurulur.”

hükmü bulunmaktadır.

Koruma Alanları Etüt Raporu, 11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin “*Tanımlar*” başlıklı 4’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının (z) bendinde “*Kaynağın işletmeye alınmasından önce bu Yönetmelikte belirtilen ilgili format ve kriterlere göre jeoloji mühendisi tarafından Ek-13 formuna uygun olarak hazırlanan ve MTA’nın görüşü alınarak İdare tarafından onaylanan rapor*” şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin “*İşletme ruhsatı*” başlıklı 9’uncu maddesinin 8’inci fıkrasında:

“(8) İşletme ruhsat sahibi işletme ruhsatı alındıktan sonra akışkanı üretime almadan önce kaynak koruma alanı etüdünü yaptırır. Ruhsat sahibi tarafından kaynak koruma alanı etüdü yaptırılmadan kaynağın işletmeye alınması durumunda faaliyetler durdurularak teminat irat kaydedilir ve altı ay içinde kaynak koruma alanı etüdünün yaptırılması ve eski teminatın üç katının yatırılması sağlanır. Yeni teminatın yatırılmadığı ve koruma alanı etüdü yaptırılmadığı sürece faaliyeti durdurma kararı kaldırılmaz.”

“*Faaliyetlerin denetlenmesi*” başlıklı 12’nci maddesinde:

“(1) Faaliyetlere yönelik denetimler her yıl İdare tarafından yapılır. İdarece talep edilmesi halinde MTA tarafından da denetim yapılır. Yapılan denetimlerde, faaliyetlerin onaylanmış Koruma Alanları Etüt Raporunda öngörülen tedbirlere uygun yürütülmediğinin tespiti halinde, faaliyetler İdarece durdurulur ve ruhsat sahibi tarafından alınması gereken tedbirler ve yapılması gerekenler gerekçeleri ile birlikte İdare tarafından ruhsat sahibine bir

ay içinde bildirilir. Bu tedbirlerin alınması için ruhsat sahibine uygun süre verilir. Alınacak tedbirin mahiyetine göre bu süre en fazla bir yıl olabilir. Verilen sürenin sonunda öngörülen tedbirlerin yerine getirilmemesi halinde ruhsat iptal edilerek, en geç onbeş gün içinde MİGEM'e bildirilir.”

“Kaynak rezervuarının korunması” başlıklı 23’üncü maddesinin 4’üncü fıkrasında da:

“İşletme ruhsat sahibi tarafından işletmeye geçilmeden önce ilgili jeotermal alan için EK-13’te yer alan formata göre yaptırılmış olan koruma alanları etüt raporu, idare tarafından MTA’ya gönderilir. MTA en geç iki ay içerisinde masraflar ruhsat sahibi tarafından karşılanmak kaydıyla nazari ve/veya mahallinde inceleme yaparak rapor hakkında görüşünü İdareye bildirir. İdare, raporu MTA’nın görüşünü aldıktan sonra onaylar. Koruma Alanları Etüt Raporunda belirtilen arazi kullanımı ve yapılaşmaya yönelik koşul ve kısıtlamalar, yörenin imar planı hazırlanırken esas alınır. Jeotermal alanı tamamen veya kısmen kapsayacak şekilde daha önce onaylanmış imar planı mevcut ise Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılmış koruma alanları etüt raporunda öngörülen arazi kullanımı ile yapılaşmaya yönelik, kısıtlama ve koşullar göz önüne alınarak işlem yapılır.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; işletmenin faaliyete geçmesinden önce koruma alanları etüdünün ruhsat sahibi tarafınca yaptırılması şarttır. Bunun için masraflar ruhsat sahibince karşılanarak Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü’nün mahallinde inceleme yapması ve 2 ay içerisinde rapora ilişkin görüşünü İdareye sunması ve MTA’nın görüşü alındıktan sonra Kaynak Koruma Etüt Raporunun İdare tarafından onaylanması gerekmektedir. Kanun ve Yönetmelik hükümleri, işletme ruhsat sahasında faaliyetlerin başlayabilmesini kaynak rezervuarının korunması açısından bu sürecin tamamlanmasına bağlamıştır.

Bu süreç tamamlanmadan, diğer bir ifade ile ortada İdarece onaylanmış bir Kaynak Koruma Etüt Raporu mevcut olmadan ve/veya söz konusu Raporda belirlenen tedbirlere riayet edilmeden faaliyette bulunulması halleri, Kanun ve Yönetmelik hükümleri ile idari yaptırıma bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, ayrıntıları aşağıdaki tabloda belirtilen işletme ruhsatlarına ilişkin olarak İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu bulunmadığı halde ilgili ruhsat sahaslarında faaliyette bulunulduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6: KKER Onaylanmamış İşletme Ruhsatları

RUHSAT NO	RUHSAT BAŞ. TAR.	RUHSAT BİTİŞ TAR.	KAYNAK KORUMA ALANI ETÜD RAPORU DURUMU
181	3.08.2009	3.08.2039	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
205	25.05.2010	25.05.2040	Kaynak Koruma Alanı Etüd Raporu Yok
206	28.06.2010	28.06.2040	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
222	2.03.2011	2.03.2041	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
2012/04	20.07.2012	20.07.2042	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
2012/11	26.09.2012	26.09.2042	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
2013/18	22.07.2013	22.07.2043	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
2016/06	22.07.2013	22.07.2043	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
2016/07	22.07.2013	22.07.2043	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)
2017/01	26.12.2012	26.12.2042	Onay Aşamasında (Mta İnceliyor)

Tablodaki işletme ruhsatlarının başlangıç tarihleri göz önüne alındığında, yukarıda zikredilen Kanun ve Yönetmeliğin “kaynak rezervuarının korunması” hakkındaki hükümlerinin göz ardı edildiği, söz konusu ruhsatlar için kaynak koruma etüd raporları henüz onaylanmamış olduğu halde İdare tarafından ruhsat sahalarında faaliyetlere izin verildiği görülmekte ve dolayısıyla gerekli idari yaptırımların uygulanmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun; “*Hesap verme sorumluluğu*” başlıklı 8’inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu mevcut olmadığı halde faaliyette bulunduğu belirtilen işletme ruhsat sahalarında, öncelikle ruhsat teminatları gelir kaydedilerek faaliyetlerin durdurulması ve mevzuatta belirlenen sürelerde Kaynak Koruma Etüt Raporlarının hazırlanması veyahut eksikliklerinin giderilmesini müteakip MTA tarafından görüş alınma ve İdarece onaylanma süreçlerinin işletilmesi, bununla birlikte teminatların 3 katına tamamlanmasının sağlanması, yeni teminatlar yatırılmadığı ve koruma etüdü onaylanmadığı sürece faaliyetlere izin verilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bilindiği üzere 5686 Sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nda jeotermal ruhsatlar için arama süresi üç (bir yıl ek süre ile birlikte dört yıl) olarak belirlenmiştir. Arama dönemi sonunda İdarenin jeotermal potansiyeli tespitiyle işletme dönemine geçilmektedir. Ancak jeotermal faaliyetlerin, özellikle sondajlar için gerekli finans kaynaklarının (banka kredileri) işletme ruhsatı ipoteği karşılığında alınması nedeni ile arama süresi çoğunlukla arama faaliyetleri için yeterli olmamakta, firmalar işletme döneminde de arama faaliyetine devam etmektedir. Bu durum kaynak koruma alanları etüt raporlarının onaylanması sürecini etkilemektedir. İşletme döneminde termin planına göre üretime geçiş yapılmakta ve Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporu yaptırılmış fakat henüz M.T.A. Genel Müdürlüğünün uygun görüşü ile Başkanlığımızca onaylanmamış bazı ruhsat sahalarında da işletme faaliyetlerine izin verilmektedir. İlimizdeki toplam kapasitesi 236 MWe'ı bulan ve yeni jeotermal elektrik santralleri ile daha da artacak olan önemli bir gelişim bulunmaktadır. Jeotermal elektrik üretiminin yanı sıra diğer jeotermal alanlarda da jeotermal yatırımlar devam etmektedir. Bu yatırımların çoğunda, kamu yararı gereği, kaynak koruma alanları etüt raporları üretime geçildikten sonra onaylanması fiili durumu oluşmuştur. Oluşan bu fiili durumun “üretimin deneme safhası” olarak yorumlamak jeotermal yatırımların devam etmesinde katkıda bulunacaktır. İlimizde firmaların çoğu üretime geçtikten sonra Kaynak Koruma Alanları Etüt Raporunu onaylatabilmiştir. İlgili yönetmelik hükümlerinin aksi şekilde yorumlanması geriye dönük birtakım işlemleri de gerektireceğinden dolayı, idari ve mali birtakım sorunlar doğuracak, henüz gelişme aşamasındaki jeotermal yatırımları olumsuz etkileyeceği değerlendirilmektedir.

İlimizde jeotermal yatırımların hızlı gelişimine ve çok sayıda projenin devam etmesine de bağlı olarak kaynak koruma alanları etüt raporlarının MTA'dan görüş alınarak onaylanması süreci birkaç yılı bulan uzun zaman dilimlerine yayılmaktadır. Ayrıca kaynak koruma alanı etüt raporlarının yapılmasının da arazi çalışmaları ve saha gözlemlerine dayanmasından dolayı uzun

sürmektedir. Bu nedenlerden dolayı firmalar koruma alanları etüt raporlarını yaptırmış olmalarına rağmen henüz M.T.A. Genel Müdürlüğünün inceleme aşamasında, Genel Müdürlüğün uygun görüşü ile onaylanmadan 5686 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca jeotermal ya da doğal mineralli suların bir termin planına bağlı olarak üretime alınması gerektiğinden dolayı ruhsat sahiplerince üretim ya da deneme üretimi yapılmakta ve oluşan cirodan idare payı ödenmektedir.

Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporlarının onaylanma süreçlerinin uzun yıllar alması ve jeotermal/doğal mineralli su yatırımlarının devam etmesinin kamusal fayda sağlayacağı değerlendirildiğinden ve mevzuatın ilgili maddeleri uyarınca belirli bir termin planı çerçevesinde işletmeye faaliyetine başlanması gerektiğinden dolayı Başkanlığımızca, kaynak koruma alanı etüt raporunda da belirtilen çevresel zarar oluşturmamış firmaların eksikliklerini tamamlamak suretiyle cezai işlem görmeden faaliyetlerine devam etmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

İlgili bulgu maddesinde verilen listede yer alan ruhsat ile ilgili Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporunun yaptırılmaması nedeniyle Uygulama Yönetmeliğın 9. Maddesi 8. Fıkrası uyarınca teminatın irat kaydedilerek faaliyetin durdurulması kararı alınarak teminat üç katına tamamlattırılmıştır. Daha sonra ruhsat sahibinin yasal yükümlülüklerini yerine getirmemesi üzerine 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 11. Maddesi 1. Fıkrası uyarınca ruhsat iptal edilmiş olup söz konusu ruhsat sahasının teminatı yine aynı madde uyarınca irat kaydedilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, özetle Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporlarının onaylanma süreçlerinin uzun yıllar alması ve jeotermal/doğal mineralli su yatırımlarının devam etmesinin kamusal fayda sağlayacağı değerlendirildiğinden ve mevzuatın ilgili maddeleri uyarınca belirli bir termin planı çerçevesinde işletmeye faaliyetine başlanması gerektiğinden dolayı Başkanlığımızca, kaynak koruma alanı etüt raporunda da belirtilen çevresel zarar oluşturmamış firmaların eksikliklerini tamamlamak suretiyle cezai işlem görmeden faaliyetlerine devam etmesinin uygun olacağı değerlendirilmekte olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, ancak örnek verilerek bazı ruhsatların da Kaynak Koruma Alanı Etüt Raporunun yaptırılmaması nedeniyle uyarınca teminatın irat kaydedilerek faaliyetin durdurulması kararı alınarak teminat üç katına tamamlattırılmış ve daha sonra ruhsat sahibinin yasal yükümlülüklerini yerine getirmemesi üzerine ruhsatı iptal edilmiş olup söz konusu ruhsat sahasının teminatı irat kaydedildiği açıklaması yapılmıştır.

Bulguda belirtilen mevzuat hükmü açıktır. Buna göre, İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu mevcut olmadan faaliyette bulunulamaz, bulunduğu takdirde mevzuatın hükümleri uygulanması gerekmektedir.

Bulguda ayrıntısı belirtilen mevzuat hükümlerine göre, İdare tarafından onaylanmış bir kaynak koruma etüt raporu mevcut olmadığı halde faaliyette bulunulduğu belirtilen işletme ruhsat sahalarında, öncelikle ruhsat teminatları gelir kaydedilerek faaliyetlerin durdurulması ve mevzuatta belirlenen sürelerde Kaynak Koruma Etüt Raporlarının hazırlanması veyahut eksikliklerinin giderilmesini müteakip MTA tarafından görüş alınma ve İdarece onaylanma süreçlerinin işletilmesi, bununla birlikte teminatların 3 katına tamamlanmasının sağlanması, yeni teminatlar yatırılmadığı ve koruma etüdü onaylanmadığı sürece faaliyetlere izin verilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 5: Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Teknik Sorumluluğun Bulunmaması ve Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; bazı işletme ruhsatlarına ilişkin olarak teknik sorumluluğun bulunmadığı ve buna ilişkin idari yaptırımların uygulanmadığı tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun "*Teknik sorumluluk ve faaliyet raporu*" başlıklı 7'nci maddesinde:

“(1) Arama ve işletme ruhsatı süresince, faaliyetlerin ilgili mühendislik dallarından bir mühendisin sorumluluğunda sürdürülmesi zorunludur. Teknik sorumlu olmaksızın faaliyette bulunulması halinde, ruhsat teminatı irat kaydedilerek, faaliyetler durdurulur.

(2) Teknik sorumlu; kaynağın aranması, araştırılması, geliştirilmesi ve üretiminde bilimsel ve teknik esasları gözeterek görev ve sorumluluklarını yerine getirir. Ancak doğal mineralli su işletmelerinde ilgili mühendislik fakültesi mezunu herhangi bir kişi teknik sorumlu olarak bulunabilir.”

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin "*Teknik sorumluluk ve faaliyet raporu*" başlıklı 10'uncu maddesinde:

“(4) Teknik sorumlu veya sorumlularca hazırlanarak imzalanan yıllık arama ve işletme faaliyet raporlarının ruhsat sahibi tarafından iki nüsha halinde takip eden yılın en geç Mart ayı sonuna kadar İdareye verilmesi zorunludur. Bu raporların bir nüshası İdare tarafından MTA’ya gönderilir.

(5) Arama ve işletme faaliyet raporlarının süresi içerisinde İdareye verilmemesi halinde teminatı irat kaydedilerek iki aylık ek süre verilir ve teminat iki ay içerisinde iki katına tamamlattırılır. Bu süre sonunda arama faaliyet raporunun verilmemesi halinde arama ruhsatı iptal edilir ve MİGEM’e bildirilir. (Ek cümle: RG-24/9/2013-28775) İşletme faaliyet raporu verilene kadar faaliyetlere izin verilmez.

(6) Ruhsat sahaları için bir teknik sorumlu en fazla beş adet ruhsat sahasında sorumluluk alabilir. Ancak, elektrik üretimi yapılan ruhsat sahalarında sadece bir ruhsat sahası için teknik sorumluluk üstlenilebilir. Teknik sorumluların üstlendikleri ruhsat sahası sayısı, İdare tarafından ilgili meslek odası ile koordineli olarak takip ve kontrol edilir. Belirlenen sayıdan fazla sayıda teknik sorumluluk üstlenen mühendislerin teknik sorumlulukları kabul edilmez.”

hükümleri bulunmaktadır.

Kanun ve Yönetmelik hükümleri uyarınca, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından 2009/2 sayılı Genelge ile “Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Su Şirket veya İşletmelerinde Görev Alacak Teknik Sorumlular Hakkında” düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu Genelge ile jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sularla ilgili alanlarda teknik sorumlu olabilmek için Oda tarafından vizelenmiş “Teknik Sorumlu Atama Belgesi”nin temin edilmesi koşulu getirilmiş ve bunun için gerekli işlemlerin neler olduğu ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bununla birlikte, “Teknik Sorumluluk” için Oda tarafından vizelenen “Teknik Sorumlu Atama Belgesi”nin 1 (bir) yıl geçerli olduğu ve bunun her yıl yenilenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiş, yanı sıra süresi içinde yenilenmeyen belgenin iptal edileceği ve durumun ilgili kamu kurum ve kuruluşlara bildirileceği düzenlenmiştir.

Buna göre, ruhsat sahaları için ruhsat sahipleri tarafından teknik sorumlu olarak istihdam edilecek olan mühendislerin öncelikle Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından belirlenmiş işlem süreçlerini tamamlayarak (1) bir yıl için geçerli olmak üzere “Teknik Sorumlu Atama Belgesi” almaları, bu belge üzerine İdare tarafından da söz konusu ruhsat sahası için ilgilinin teknik sorumlu olarak atamasının yapılmış olması gerekmektedir. Ayrıca, ruhsat süresi

boyunca da söz konusu belgenin yıllık olarak Oda tarafından vizenmesi şarttır. Bu şekilde, teknik sorumluların sorumluluk üstlendikleri ruhsat sahası sayıları kontrol altında tutulabildiği gibi, işletme ruhsatına ilişkin teknik sorumluluğun ruhsat süresi boyunca aralıksız devam etmesi ve güncel tutulması sağlanmış olmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; bir işletme ruhsatında faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için ruhsat dönemi boyunca aralıksız olarak teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilmiş olması gerekmektedir. Teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilebilmesinin şartları da yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ile ortaya konmuştur. Mevzuat hükmüne göre, teknik sorumluluk müessesesinin ruhsat süresince aralıksız olarak “Teknik Sorumlu” tarafından üstlenilmesi gerektiği, bunun ruhsata ilişkin her türlü faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için zorunlu şart olduğu ve aksi durumun da “teminat gelir kaydedilerek faaliyetlerin durdurulması” şeklinde idari yaptırıma bağlandığı ortadadır.

Mevzuatın öngördüğü üzere uygulamada, ruhsat sahasında yıl boyunca teknik sorumlu nezaretinde gerçekleştirilen faaliyetleri ortaya koyan ve teknik sorumlu tarafından hazırlanarak imzalanan yıllık Faaliyet Raporları, ertesi yılın Mart ayının sonuna kadar İdareye verilmektedir. Gerek faaliyet dönemi boyunca ve gerekse Faaliyet Raporunun İdareye ibraz edildiği tarih itibariyle ileriye yönelik geçerli sayılabilecek “Teknik Sorumluluk” için Oda tarafından yıllık vize edilen “Teknik Sorumlu Atama Belgesi” üzerine İdare tarafından ilgili ruhsat sahasının “Teknik Sorumlu” ataması yapılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, detayları aşağıdaki belirtildiği üzere, teknik sorumlusu bulunmayan ruhsatlar ile ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluğun tesis edilmediği ruhsatlar bulunduğu ve bununla ilgili olarak Kanunun emrettiği idari yaptırımların da uygulanmadığı görülmüştür.

Ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk tesis edilmemiş bulunan ruhsatlara ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 7: Teknik Sorumluluk Tesis Edilmemiş Ruhsatlar

RUHSAT NO	RUHSAT BAŞ. TAR.	RUHSAT BİTİŞ TAR.	TEKNİK SORUMLU ATAMASI
142	2.04.2009	2.04.2039	20.03.2014
178	23.07.2009	23.07.2039	3.05.2010
193	19.01.2010	19.01.2040	31.07.2017
2012/04	20.07.2012	20.07.2042	18.10.2016
2012/11	26.09.2012	26.09.2042	23.03.2016
2013/06	13.02.2013	13.02.2043	13.03.2013
2013/10	20.06.2013	20.06.2043	18.02.2014
2017/03	17.10.2011	17.10.2041	18.07.2017
2018/03	19.06.2018	19.06.2048	15.04.2014
2016/03	29.07.2016	29.07.2046	5.09.2018
2016/04	29.07.2016	29.07.2046	5.09.2018
2016/05	29.07.2016	29.07.2046	5.09.2018

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk tesis edilmemiş bulunan ruhsatlara ilişkin teminatlar gelir kaydedilerek faaliyetlerinin durdurulması, bundan böyle ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlığımız arşiv ve işlem dosyalarında yapılan incelemede, ruhsatların 2018 yılı teknik sorumlu atama belgeleri, oda sicil belgeleri ve 2018 yılı Mart ayı içerisinde verilen faaliyet raporlarının oda onayı bölümlerinde teknik sorumluluğun ilgili meslek odalarınca onaylanmış olduğu tespit edilmiştir.

Ruhsat sahalarında teknik sorumlu atama belgelerinin tarihleri verilmiştir.

Mevzuat hükümlerinde sadece teknik sorumluların üstlendikleri ruhsat sahası sayısının idare tarafından ilgili meslek odası ile koordineli olarak takip ve kontrol edileceğinden bahsedilmiş olup bunun yanında ilgili madde ve 5686 sayılı Kanun ile Uygulama

Yönetmeliğinin hiçbir maddesinde teknik sorumlu atamasının her yıl yenileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından yayınlanan 2009/2 sayılı Genelge maddesi oda iç mevzuatı olup 5686 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliğinin herhangi bir maddesinde karşılığı bulunmamakla birlikte madde hükmü gereği sorumluluk ilgili meslek odasında olmasına rağmen süresi içerisinde yenilenmeyen ve oda tarafından iptal edilen teknik sorumlu atama belgelerine dair herhangi bir bildirim Başkanlığımıza ulaşmamıştır.

Gerçekleştirilen faaliyetin niteliğine göre jeoloji, jeofizik, maden, petrol ve doğalgaz, makine mühendisleri gibi çeşitli mühendislik dallarından kişiler teknik sorumlu olarak jeotermal ve doğal mineralli su ruhsat sahalarına atanabilmektedirler. Belirtilen mühendislik dallarının oda teşkilatlarının tamamında ise teknik sorumlu atamasının her yıl yapılması gerektiğiyle ilgili düzenlemeler bulunmamaktadır. Bu nedenle Başkanlığımız nezdinde teknik sorumlu atamalarının her sene yenilenmesi talebinin, farklı mühendislik branşları arasında uygulamada eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edeceği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla yukarıda belirtilen nedenlerle teknik sorumlu atamasının bir kez yapılmış olmasının 5686 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği uyarınca yeterli olacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle Genelge maddesi oda iç mevzuatı olup 5686 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliğinin herhangi bir maddesinde karşılığı bulunmamakla birlikte madde hükmü gereği sorumluluk ilgili meslek odasında olmasına rağmen süresi içerisinde yenilenmeyen ve oda tarafından iptal edilen teknik sorumlu atama belgelerine dair herhangi bir bildirim Başkanlığa ulaşmadığını belirtmişlerdir.

MMOB Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından 2009/2 sayılı Genelge uyarınca Teknik Sorumlu Atama Belgesi 1 (bir) yıl geçerli ve bunun her yıl yenilenmesi zorunludur. Yenilenmemesi durumunda belgenin geçerliliği ortadan kalkmaktadır. Hal bu iken, MMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Genelgesinin kamu İdaresini bağlamadığını düşünülemez. Kaldı ki Oda tarafından vize edilen belge yönetmeliğin 10'uncu maddesinin 6'ncı bendinde belirtilen teknik sorumlunun en fazla beş adet ruhsat sahasında sorumluluk alabilmesi ve bunun kontrolü Oda ve İdare tarafından kontrol edilmesi açısından da önemlidir.

Bulguda ayrıntısı belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde; savunmalar yeterli görülmemiş; ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik

sorumluluk tesis edilmemiş bulunan ruhsatlara ilişkin teminatlar gelir kaydedilerek faaliyetlerinin durdurulması, bundan böyle ruhsat süresi boyunca aralıksız, geçerli ve güncel bir teknik sorumluluk müessesesinin tesis edilmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 6: İdare Payının ve Gayrisafi Hasılatın Eksik Hesaplanması

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; jeotermal kaynağın/akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı işletme ruhsat sahibine ait işletmenin ve ilaveten kira sözleşmesi ile bir bedel karşılığında faaliyet gösteren tesislerin gayrisafi hasılat ve idare payı tutarlarının eksik hesaplandığı tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“33) *Gayrisafi hasılat: İşletmenin toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralamaların dâhil olduğu miktarı,*

İfade eder.”

“Devir, sicil, ihale, harç, teminat ve idare payı” başlıklı 10’uncu maddesinin 1’inci fıkrasının (e) bendinde:

“e) *İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının % 1’i tutarında idare payı, ...”*

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin:

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“...k) (Değişik: RG-24/9/2013-28775) *Gayrisafi hâsılat: Kaynaklardan sınıai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan işletmenin kaynaklarla ilgili toplam yıllık cirosu olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dahil olduğu miktarı,*

m) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı, işletme ruhsat sahibine ait işletmenin ve ilaveten kira sözleşmesi ile bir bedel karşılığında faaliyet gösteren tesislerin kaynaklarla ilgili gayrisafi hâsılatının % 1'i tutarında her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahibi ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilerce idareye ödenen payı,

n) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) İşletme: Arama faaliyetleri sonucunda elde edilen kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren projede belirtilen ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerinin bütünü,

v) (Değişik:RG-24/9/2013-28775) Kira sözleşmeleri: İşletme ruhsatına dayalı her türlü kullanım alanıyla ilgili hakların, bedel karşılığı başka özel ve tüzel kişilere kullandırılmasını sağlayan sözleşmeleri,

İfade eder.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, “Gayrisafi hasılat”; “jeotermal kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren işletme projesine göre, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere kaynağı kullanan diğer gerçek ve tüzel kişilerin kaynaklarla ilgili tüm faaliyetleri sonucunda elde edilen toplam yıllık ciro olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dâhil olduğu miktarı” ifade etmektedir.

Ayrıca Yönetmeliğin “İdare payı” başlıklı 20’nci maddesinde;

“Jeotermal kaynakların konut, iş yeri, balıkçılık, sera, kaplıca, termal kür merkezi gibi, ısıtma ve diğer amaçlı doğrudan kullanıldığı alanlar ve/veya dolaylı olarak yararlandığı elektrik enerjisi üretimi, kuru buz, mineral tuz eldesi, kurutma, soğutma gibi durumlarda ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılat bilançosunun mart ayı sonuna kadar idareye verilmesi zorunludur. (Ek cümle: RG-24/9/2013-28775) İdareye bildirilen gayrisafi hasılatın %1'i tutarında idare payı alınır. Bu pay, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediye veya ilgili köy tüzel kişiliğine bir ay içinde İdare tarafından ödenir. Doğal mineralli sular ile

Kanuna tabi gazların da doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanıldığı tesislerden elde edilen gayrisafi hâsılâtın % 1'i tutarında idare payı alınır.”

Hükmü ile jeotermal kaynakların, doğal mineralli sular ile Kanuna tabi gazların doğrudan veya dolaylı olarak kullanıldığı tesislerde, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili tüm faaliyetlerinden elde edilen yıllık toplam cirosunu gösteren “gayrisafi hasılat bilançosunun” İdareye verilmesi ve belirlenen tutar üzerinden idare payının hesaplanarak ödenmesi öngörülmüştür.

Özetle, ilgili jeotermal kaynağı/akışkanı kullanan gerek işletme ruhsat sahipleri ve gerekse sözleşmeler yoluyla kullanan kiracılara ait tesislerde kaynaklarla ilgili olarak yürütülen her türlü faaliyet sonucunda elde edilen gayrisafi hasılat üzerinden % 1 oranında idare payı hesaplanarak İdareye belirlenen zamanda ödenmesi zorunludur.

Jeotermal işletme ruhsatları, jeotermal kaynak veya doğal mineralli suların hangi tesiste kullanılacağı ve hangi ürün, mal ve hizmetlerin üretileceği gibi bilgileri içeren bir işletme projesine dayanmaktadır. Söz konusu projelerde, kapasite raporları ortaya konarak jeotermal kaynağın bir turizm tesisinde otel, devremülk, hamam işletilmesi gibi faaliyetlerde veya mineralli su üretim tesisinde soda, gazoz vs. içecek üretim faaliyetlerinde, ya da belirli bir büyüklükte seracılık veya meyve sebze kurutulması faaliyetlerinde veyahut enerji üretiminde kullanılacağı gibi bilgiler yer almaktadır.

Söz gelimi, jeotermal kaynağın doğrudan kullanıldığı bir otel işletmesi veya doğal mineralli suyun doğrudan veya dolaylı olarak kullanıldığı maden suyu üretim tesisinde; gayrisafi hasılat işletmenin kaynaklardan elde edilen toplam yıllık cirosu olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dâhil olduğu miktardır. İdare payı ise, ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılatın %1'i kadardır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, idare payının tam olarak tahsil edilebilmesi, söz konusu tesislere kaynaklarla ilgili tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faiz ve kira gelirlerinin tutarının tam ve doğru belirlenmesine bağlıdır. Bunun için, idarece ilgililerden kurumlar vergi beyannamesi ekleri olan gelir tablosu ve detaylı mizan cetveli elde edilerek, bu tablolarda kaynaklarla ilgili brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri toplamı

üzerinden idare payı hesaplanması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, işletme projesinde söz konusu kaynak kullanılarak üretim yapılacağı belirtilen tesislerde gerek jeotermal işletme ruhsat sahibinin ve gerekse sözleşmeler yoluyla kaynaklardan sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan gerçek ve tüzelkişilerin; kaynaklarla ilgili olarak elde edilen ve toplam yıllık ciroyu oluşturan her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ve kira gelirleri toplamının, diğer bir ifadeyle gayrisafi hasılatın ve dolayısıyla idare payı tutarının eksik hesaplandığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda, gayrisafi hasılatı oluşturan kalemlerden faiz ve kira gelirlerinin dikkate alınmadığı, gayrisafi hasılatın sadece brüt satışlar kaleminden oluştuğu kabul edildiğinde bile bu tutarın % 1'i oranında hesaplanarak ödenmesi gereken idare payının da Yeminli Mali Müşavir raporu yoluyla eksik beyan edilerek ödendiği görülmektedir.

Tablo 8: İdare Payı Eksik Tahsil Edilen Ruhsatlar

Ruhsat Sahibi/ Kiracı	Ruhsat No	(Brüt Satışlar) Gayrisafi Hasılat	Brüt Satışların % 1'i İdare Payı	Gayrisafi Hasılatla İlişkin Y.M.M. Beyanı	İdare Payı Y.M.M.	Eksik Kalan İdare Payı FARK
... Gıda ve İçecek Mam. San. Tic. A.Ş.	178	70.354.879,24 TL	703.548,79 TL	1.711.276,00 TL	17.112,76 TL	686.436,03 TL
... Kaynak Suları Ltd.Şti.	181	13.087.970,08 TL	130.879,70 TL	551.630,00 TL	5.516,30 TL	125.363,40 TL
... Madensuyu San. Tic. A.Ş.	206	44.659.833,34 TL	446.598,33 TL	3.730.573,00 TL	37.305,73 TL	409.292,60 TL

Tabloda gösterilen, mineralli su üretim tesislerine ilişkin mali tablolardaki brüt satış tutarı söz konusu tesislerde kaynak/akışkan kullanılarak üretilen bütün mamul malların (maden suyu, meyveli soda vs.) satış bedellerini göstermektedir. Bunun içerisinde, gayrisafi hasılat kavramını oluşturan diğer kalemler olan faiz ve kira gelirleri mevcut değildir. Dolayısıyla, brüt satış tutarının yanı sıra faiz ve kira gelirleri tutarlarının da tespit edilerek gayrisafi hasılatın belirlenmesi ve İdare payının da gayrisafi hasılat üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Jeotermal işletme ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynaklardan sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan gerçek ve tüzelkişilerin tek faaliyeti, söz konusu jeotermal işletme ruhsatına dayalı olarak işletme projesinde belirtilen tesiste jeotermal kaynak/akışkan kullanılarak üretilen mamul malların satışı ise; kurumlar vergisi beyannamesi eki olan gelir tablosundaki brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri toplamı gayrisafi hasılatın tam ve doğru belirlenmesinde yeterli bilgiyi ihtiva edecektir.

Eğer, jeotermal işletme ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynaklardan sınıai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan gerçek ve tüzelkişilerin birden fazla işkolunda faaliyetleri bulunuyor ve bunlardan elde edilen gelirler tek bir kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan ediliyor ise; o takdirde beyanname eki detaylı mizan cetvelinin elde edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Farklı işkollarından elde edilen gelirler 600 Brüt Satışlar hesabının alt kırılımlarında gösterildiği için, söz konusu şirketin jeotermal işletmesinden elde ettiği brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri ancak detaylı mizan cetveli üzerinden tam ve doğru bir şekilde belirlenebilecektir.

Dolayısıyla, gayrisafi hasılatın İdare tarafından belirlenebilmesi için kurumlar vergisi beyannamesi eki olan gelir tablosu ve/veya ayrıntılı mizan cetvelleri gerekli ve yeterlidir. Söz konusu tablo ve cetveller YMM onaylı ise, bunların da İdare tarafından kabul edilerek gayrisafi hasılatın belirlenebileceği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Hal böyle iken, “idare payının belirlenmesine münhasır olarak düzenlenen Yeminli Mali Müşavir raporları” ile kaynağın/akışkanın saf halinin toptan satış tutarlarının İdareye beyan edildiği ve idare payının da söz konusu YMM raporlarında tespit edilen tutarlar üzerinden hesaplanarak ödendiği tabloda görülmektedir. Bu şekilde ruhsat sahibi işletmeler, kaynaktan elde ettikleri akışkanı toptan olarak sattığını beyan ederek idare payının matrahını oluşturan gayrisafi hasılat tutarını düşük göstermekte, böylece akışkan kullanılarak elde edilen ve işletme projesinde belirtilen tesiste şişelenmiş, kapaklanmış ve etiketlenmiş olarak mamul mal haline getirilen ürünlerin satış bedelleri gayrisafi hasılatтан hariç tutulmaktadır.

Her şeyden önce, işletme ruhsatı İdareye verilen işletme projesinde öngörülen faaliyetlere dayanmaktadır. İşletme projesinde, jeotermal kaynak/akışkan kullanılarak yapılacak faaliyetler ve bunlar için kurulacak tesisler, kaynağın özelliğine göre bu tesislerde üretilecek mal ve hizmetlere ilişkin kapasite raporları gibi bilgiler de ortaya konarak bir işletme kurulacağı beyan ve taahhüt edilmektedir. Dolayısıyla “gayrisafi hasılat”, bu işletmelerin kaynaklarla ilgili toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralamaların dâhil olduğu miktarı kapsamalıdır. Diğer bir ifade ile, söz konusu tesislerde elde edilen toplam cironun “kaynaklarla ilgisi”; mevzuatın “işletme”, “gayrisafi hasılat” ve “idare payı”na ilişkin hükümlerinde belirtildiği şekilde kurulmalı, ve idare payının tespit edilmesine münhasır olarak bir YMM raporu düzenlenmiş ise, İdare tarafından söz konusu raporda tespit edilen gayrisafi hasılat ve idare payı tutarının, mevzuatında belirlendiği üzere kaynaklarla ilgili olarak elde edilen toplam ciroyu kapsayıp

kapsamadığı araştırılmalıdır.

Dolayısıyla, Kanun ve Yönetmelikteki tesis ve işletme kavramları ile şirket tüzel kişiliği arasında tanım birliği olmadığından hareketle, aynı tesis içerisinde farklı şirket tüzel kişilikleri eliyle üretim yapılabilmesi, ruhsat sahibi işletmenin akışkanı toptan olarak fatura ederek bu tutarı beyan etmesi, akışkanın mamul mal haline getirildikten sonra satışının da farklı bir şirket tüzel kişiliği eliyle gerçekleştirilmesi veyahut kaynak/akışkan kullanılarak işletme projesinde belirtilen tesiste üretilen mamul malın fiyatından şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedeli düşülerek sadece kaynağın/akışkanın bedelinin beyan edilmesi gibi uygulamalar yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine uygun düşmemektedir.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; *“Hesap verme sorumluluğu”* başlıklı 8'inci maddesinde;

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, gayrisafi hasılatın tam ve doğru bir şekilde belirlenebilmesi ve bu sayede idare payının eksik tahsil edilmemesi için; ilgililerden kurumlar vergi beyannamesi ekleri olan, gelir tablosu ve ayrıntılı mizan cetvelleri elde edilerek, bu tablolardan gayrisafi hasılatın mevzuatında belirtildiği şekilde tespit edilmesi, dolayısıyla idare payının hesaplanması ve ödenmesinin sağlanması gerekmektedir.

Bunun yanı sıra, işletme projesinde söz konusu kaynak kullanılarak üretim yapılacağı belirtilen tesislerde kaynaklarla ilgili olarak elde edilen her türlü mal ve hizmet satış bedelleri toplamının tam ve doğru şekilde tespit edilerek idare payının gerçek tutar üzerinden tahsil edilebilmesi için; tesislerde yapılan faaliyetler ve bunların hangi tüzel kişilikler eliyle yapıldığı, tüzel kişilikler arasında kira vs. sözleşmeler bulunup bulunmadığı, mamul mal üretilip üretilmediği, şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedellerinin beyan edilen toplam ciroya dahil edilip edilmediği gibi hususlara ilişkin denetimlerin yapılması; bütün bunların tespit edilebilmesi için durumuna göre yetkili Kamu Kurumları nezdinde de girişimlerde bulunulması

gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bulgunuz üzerine işletme faaliyetine geçmiş bütün ruhsat sahiplerine ve sözleşmeli kullanıcılara yazı gönderilmiştir. Bu yazıda her bir işletme ve tesisin faaliyete başlama yılı dikkate alınarak önceki yıllara ve 2018 yılına ait onaylı gelir tablosu ve onaylı detaylı mizan cetvelinin Başkanlığımıza sunulması talep edilmiştir.

Ruhsat sahiplerinden gelen yazılarda özetle;

- 1) Brüt satışlar içerisinde akışkanla ilgisi olmayan satışların bulunduğu,
- 2)“602 Diğer Gelirler” hesabında yer alan gelirlerin maden suyu üretimi ile ilgisinin bulunmadığı,
- 3) İlgili yıllarda brüt satışlardan düşülmesi gereken satış iadelerinin (610 Hesap) dikkate alınmadığı,

Brüt satışlardan düşülmesi gereken “pet su satışı”, “diğer gelirler”, “satıştan iadeler”, “ilk madde ve malzeme satışları”, “gazoz satışları”, “kapak satışlarının kaynakla ilgili olmadığı ve bu satışların düşülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 31.10.2013 tarihli ve 2013/41 Esas, 2013/124 Karar sayılı kararına atıfta bulunularak, idare payının matrahının tespitinde akışkanın fiilen kullanıldığı tesiste elde edilen hasılatın esas alınması, diğer işletmelerden sağlanan hasılatın dikkate alınmaması gerektiği belirtilmektedir. Firmanın satış ve hasılatını düşük göstermediği, akışkanın fiilen kullanıldığı tesis hasılatının esas alınarak yapıldığı savunulmakta, Sayıştay Başkanlığı denetim sonuçlarına göre gönderilen 19.04.2019 tarihli ve 8991 sayılı, eksik ödenen idare paylarının ödenmesi talebimize dair işlemimizin iptali istemiyle Manisa 1. İdare Mahkemesinde 2019/434 Esas sayılı dava açıldığı bildirilmiştir.

Üçüncü ilgili ruhsat sahibinin gelir tablosu eklenmiş ve idare tarafından brüt satışlar içinde kaynakla/akışkanla (doğal mineralli su) ilgisi bulunmayan diğer gelirlere ilişkin diğer ruhsat sahibinin itirazları dikkate alınırsa gelir tablosunda gösterilen Gelir Türlerinden birkaçının gayrisafi hasılatından düşülmesi gerekeceğini belirtmişlerdir.

2018 yılı Sayıştay Başkanlığı Denetim Raporunda tespit edilen hususlar çerçevesinde, işletme faaliyetine geçmiş bütün ruhsat sahiplerine ve sözleşmeli kullanıcılara yazı gönderilmiştir. Bu yazıda her bir işletme ve tesisin faaliyete başlama yılı dikkate alınarak önceki yıllara ve 2018 yılına ait onaylı gelir tablosu ve onaylı detaylı mizan cetvelinin Başkanlığımıza

sunulması talep edilmiştir. İstenen belgeler Başkanlığımıza verildikten sonra, gayrisafi hâsılatını brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri toplamı üzerinden hesaplamadığı tespit edilen ruhsat sahipleri ve sözleşmeli kullanıcılara eksikliklerin tamamlanması için idare payı ödeme dönemi olan 2019 yılı Haziran ayı sonuna kadar süre verilecektir. Bu sürede de eksiklerini tamamlamayanlara karşı Başkanlığımıza alacak davası açılacaktır.

İleriki dönemlerde de gayrisafi hâsılatın belirlenebilmesi için kurumlar vergisi beyannamesi eki olan YMM onaylı gelir tablosu ve/veya ayrıntılı mizan cetvelleri istenecek; Mahkemelerce aksi bir karar alınmadığı sürece kurumlar vergisi beyannamesi eki gelir tablosunda gösterilen brüt satışlar, faiz ve kira gelirleri toplamı üzerinden idare payının hesaplanması sağlanacaktır.

Ayrıca işletme projelerinde jeotermal kaynak kullanılarak üretim yapılacağı belirtilen tesislerde yapılacak yıllık denetimlerde;

- 1) Tesislerde hangi faaliyetlerin yapıldığı,
- 2) Bu faaliyetlerin hangi tüzel kişilikler eliyle yapıldığı,
- 3) Tüzel kişilikler arasında kira vs. gibi sözleşmeler bulunup bulunmadığı,
- 4) Mamul mal üretilip üretilmediği,
- 5) Şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedellerinin beyan edilen toplam ciroya dâhil edilip edilmediği,

Gibi hususlar tespit edilecek; bu hususların tespit edilebilmesi için yetkili Kamu Kurumları nezdinde de girişimlerde bulunulacaktır.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak etmiş olup, belirtilen mevzuat hükümlerine uygun hareket edileceğini belirtmiş olmaklar birlikte ilgili ruhsat sahiplerinin yazılarını cevaplarına eklemişlerdir. İlgili ruhsat sahiplerinin yazılarında, brüt satışlardan düşülmesi gereken “pet su satışı”, “diğer gelirler”, “satıştan iadeler”, “ilk madde ve malzeme satışları”, “gazoz satışları”, “kapak satışlarının kaynakla ilgili olmadığı ve bu satışların düşülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kamu idaresinin cevabına ek ruhsat sahibi yazısında Anayasa Mahkemesinin 31.10.2013 tarihli ve 2013/41 Esas, 2013/124 Karar sayılı kararına atıfta bulunularak, idare payının matrahının tespitinde akışkanın fiilen kullanıldığı tesiste elde edilen hasılatın esas alınması, diğer işletmelerden sağlanan hasılatın dikkate alınmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Ancak, 3.6.2007 günlü, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu’nun 10. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinin

Anayasa'nın 2., 10. ve 73. maddelerine aykırılığı ileri sürülmesi ile ilgili Anayasa Mahkemesi kararında talep reddedilmiş ve Anayasa'ya aykırı bir hususun olmadığına karar verilmiştir. Kararda ruhsat sahibinin bahsettiği gibi idare payının matrahının tespitinde akışkanın fiilen kullanıldığı tesiste elde edilen hasılatın esas alınması, diğer işletmelerden sağlanan hasılatın dikkate alınmaması gerektiğine ilişkin bir husus bulunmamaktadır.

İşletme projesinde söz konusu kaynak kullanılarak üretim yapılacağı belirtilen tesislerde kaynaklarla ilgili olarak elde edilen her türlü mal ve hizmet satış bedelleri toplamının tam ve doğru şekilde tespit edilerek idare payının gerçek tutar üzerinden tahsil edilebilmesi için; tesislerde yapılan faaliyetler ve bunların hangi tüzel kişilikler eliyle yapıldığı, tüzel kişilikler arasında kira vs. sözleşmeler bulunup bulunmadığı, mamul mal üretilip üretilmediği, şişe, kapak ve etiket gibi unsurların bedellerinin beyan edilen toplam ciroya dahil edilip edilmediği gibi hususlara ilişkin denetimlerin yapılması; bütün bunların tespit edilebilmesi için durumuna göre yetkili Kamu Kurumları nezdinde de girişimlerde bulunulması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 7: Termin Planında Öngörülen Süre Dolmuş Olmasına Rağmen Halen İşletmeye Geçememiş Olan İşletme Ruhsatlarının İptal Edilmemesi

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü'nün hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; termin planında öngörülen süre dolmuş olmasına rağmen halen işletmeye geçememiş olan işletme ruhsatlarının iptal edilmediği tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun;

“Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde:

“Bu Kanunun amacı, jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve hakların devredilmesi, çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi ve terk edilmesi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir.”

“Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde:

“25) İşletme: Arama faaliyetleri sonucunda elde edilen kaynağın üretim, kullanım, reenjeksiyon, enjeksiyon, deşarj ve bu faaliyetlere yönelik sondaj çalışmalarını içeren projede belirtilen faaliyetler bütünüdür,

İfade eder.”

“İşletme ruhsatı” başlıklı 6’ncı maddesinde:

“(1) Arama ruhsatı sahibinin, arama ruhsat süresinin son günü akşamına kadar işletme projesi ile idareye işletme ruhsatı başvurusunda bulunması halinde "işletme ruhsatı" verilir ve varsa tespit edilen bloke alanıyla birlikte MİGEM’e bildirilir.

(2) İşletme ruhsatı sahipleri, işletme faaliyetine geçmek için ilgili kurumlardan gerekli izinleri almakla yükümlüdür.

(3) İşletme ruhsatı sahibi, projesinde belirtilen süre içinde işletmeye geçmez veya herhangi bir sebeple işletme ruhsatının iptal edilmesi durumunda teminat irat kaydedilir ve saha idare tarafından ihaleye çıkarılır. İşletme projeleri ile ihaleye katılan isteklilerden idareye en fazla geliri teklif eden istekliye işletme ruhsatı verilir ve MİGEM’e bildirilir.”

hükümleri yer almaktadır.

11.12.2007 tarih ve 26727 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nin *“İşletme ruhsatı” başlıklı 9’uncu maddesinde:*

“(3) İşletme ruhsatı alındıktan sonra, ruhsat sahibince Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu kararı veya Çevresel Etki Değerlendirilmesi Gerekli Değildir karar belgesi alınarak, ruhsat alanı ve faaliyete ilişkin diğer meri mevzuattan kaynaklanan gerekli izinlerin alınması için ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları nezdinde en geç üç ay içinde girişimde bulunulması zorunludur. Çevresel Etki Değerlendirmesi işlemleri tamamlanmadan ve gerekli izinler alınmadan işletme faaliyetlerine başlanmaz. Gerekli olan işlem ve izinler için; İdare, ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı mahallindeki tetkiklere yönelik maddi yükümlülükler ruhsat sahibi tarafından karşılanır. Gerekli izinlerin (Değişik ibare:RG-24/9/2013-28775) 3 yılda alınamaması durumunda ruhsat iptal edilerek teminatı iade edilir.

...

(5) İşletme ruhsat sahibi, projesinde belirtilen termin planına göre akışkanı işletmeye almak zorundadır. Termin planında belirtilen süre içinde akışkan işletmeye alınamaz ise sebepleri ile birlikte İdareye ek süre talebinde bulunulur. İdarece, ek süre talebi incelenerek en fazla (Değişik ibare: RG-24/9/2013-28775) altı ay ek süre verilir. Bu sürede de işletme

başlatılamaz ise teminat irat kaydedilerek ruhsat iptal edilir.”

hükümleri bulunmaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, Kanunun etkin, hızlı ve en fazla yatırımın yapılması gibi ilkeler çerçevesinde jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının değerlendirilmesini amaçladığı açıktır. Söz konusu amaç, işletmeye değer bir kaynak söz konusu ise arama ruhsatının bitiş tarihinin son günü akşamına kadar bir işletme projesi ile işletme ruhsatına başvurulması, projesindeki termin planında belirlenen süre içerisinde işletmeye geçilmez ise veya herhangi bir sebeple ruhsat iptal edilirse sahanın ihaleye çıkarılması gibi Kanuni düzenlemeler ile somutlaşmıştır.

Yönetmelikte de söz konusu amaç ve ilkeler doğrultusunda; ruhsat sahasında işletme projesinde belirtilen faaliyetlere ilişkin olarak gerekli izinlerin alınması için 3 ay içerisinde girişimde bulunulması zorunlu tutulmuş, bundan sonra gerekli izinlerin 3 yıl içerisinde alınamaması durumunda da teminat iade edilerek ruhsatın iptal edileceği düzenlenmiştir. Benzer şekilde, işletme projesindeki termin planında belirtilen süre içerisinde işletme faaliyete geçmez ise en fazla 6 aylık bir ek süre verilebileceği, aksi durumda ruhsat iptal edilerek teminatın gelir kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

İşletme projesindeki termin planında öngörülen süre içerisinde faaliyete geçememiş olan işletme ruhsatlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloya alınmıştır.

Tablo 9: Termin Planında Öngörülen Süre Dolmuş Olan İşletme Ruhsatları

Ruhsat No	Ruhsat Baş. Tar.	Ruhsat Bitiş Tar.	Termin Planına Göre İşletmeye Başlanması Gereken Tarih
195	17.03.2010	17.03.2040	TERMİN PLANI YOK
2013/01	22.01.2013	22.01.2043	2017 MART
2013/10	20.06.2013	20.06.2043	2015
2013/20	26.07.2013	26.07.2043	2015 EKİM
2015/03	28.07.2015	28.07.2045	2018

Yapılan incelemede, işletme projesindeki termin planında öngörülen süre dolmuş olduğu halde faaliyete geçememiş olan işletme ruhsatlarına ilişkin olarak Kanun ve Yönetmelikte öngörülen idari yaptırımların uygulanmadığı, diğer bir ifadeyle teminatlarının

gelir kaydedilmediği ve ruhsatların iptal edilmediği-tespit edilmiştir.

Öte yandan, 5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "*Hesap verme sorumluluğu*" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

hükmü getirilerek her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, işletme projesindeki termin planında öngörülen süre dolmuş olduğu halde işletmeye geçemeyen ruhsatlara ilişkin olarak; idari yaptırımların uygulanması ve söz konusu sahaların en fazla yatırım teklifi sunabilecek isteklilere ihale edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Ruhsat yetkililerince inşaatı devam eden bir projesinin 2019 yılı içerisinde tamamlanarak faaliyete geçeceğinin beyan edilmesi üzerine, jeotermal kaynak işletme ruhsat sahası için mülga Manisa İl Özel İdaresine sunulan ve termin planı içermeyen Mart-2014 tarihli revize işletme projesi için, ruhsat sahibinden geçmişe yönelik olarak bir termin planının istenmesinin ve bundan sonraki işletme faaliyetine başlama hususunda verilecek olan termin planına uygun bir şekilde sürecin takip edilmesinin kamu yararı açısından uygun olacağı değerlendirilmiş ve diğer Jeotermal Kaynak İşletme Ruhsatları için ise jeotermal kaynak işletme ruhsatı, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 6. maddesinin 3. fıkrası ile aynı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 9. maddesi 5. fıkrası uyarınca iptal edilerek teminatı irat kaydedilmiş ve bir ruhsatın da teminatının güncellenmesi akabinde teminatı irat kaydedilecektir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak etmiş olup, belirtilen mevzuat hükümlerine uygun hareket edileceği belirtilmiştir.

Ancak, işletme projesindeki termin planında öngörülen süre dolmuş olduğu halde işletmeye geçemeyen ruhsatlara ilişkin olarak; idari yaptırımların uygulanması ve söz konusu sahaların en fazla yatırım teklifi sunabilecek isteklilere ihale edilmesi önem arz etmektedir. Bu

nedenle sonraki iřlemlerde gerekli hassasiyetin kamu idaresince gösterilmesi gerektiği düşünülmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR****1- MANİSA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 Yılı BİLANÇOSU**

AKTİF	2018 (TL)	PASİF	2018 (TL)
1 DÖNEN VARLIKLAR	85.466.512,63	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	68.418.336,77
10 HAZİR DEĞERLER	85.465.568,63	32 FAALİYET BORÇLARI	56.052,88
102 BANKA HESABI	85.465.568,65	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	56.052,88
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-0,02	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	66.518.433,69
12 FAALİYET ALACAKLARI	0,00	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	3.653.370,16
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	333 EMANETLER HESABI	62.865.063,53
14 DİĞER ALACAKLAR	944,00	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	1.843.850,20
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	944,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	1.803.569,52
15 STOKLAR	0,00	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	28.702,36
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	0,00	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	11.578,32
16 ÖN ÖDEMELER	0,00	5 ÖZ KAYNAKLAR	225.538.946,61
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	50 NET DEĞER	8.021.881,15
161 PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00	500 NET DEĞER HESABI	8.021.881,15
2 DURAN VARLIKLAR	208.490.770,75	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	116.888.940,41
22 FAALİYET ALACAKLARI	20.225,31	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	116.888.940,41
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	20.225,31	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	100.628.125,05
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	208.470.545,44	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	100.628.125,05
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	2.273.238,56		
252 BİNALAR HESABI	19.280.447,18		
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	466.815,98		

254 TAŞITLAR HESABI	778.778,48		
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	4.592.081,98		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-1.088.388,76		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	182.167.572,02		
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	0,00		
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	0,00		
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	0,00		
AKTİF TOPLAMI	293.957.283,38	PASİF TOPLAMI	293.957.283,38
NAZİM HESAPLAR		NAZİM HESAPLAR	
903 KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI	31.988.927,53	905 ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	31.988.927,53
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	29.603.762,22	911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	29.603.762,22
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	62.338.862,65	921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	62.338.862,65
	123.931.552,40		123.931.552,40
GENEL TOPLAM:	417.888.835,78	GENEL TOPLAM:	417.888.835,78

2- MANİSA YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIĞI 2018 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ Giderin Turu	Cari Yıl (2018)	Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ Gelirin Turu	Cari Yıl (2018)
	Kod.1	Kod.2	Kod.3	Kod.4				Kod.1	Kod.2	Kod.3	Kod.4		
630	1	0	0	0	Personel Giderleri	23.414.428,26	600	1	0	0	0	Vergi Gelirleri	0
630	1	1	0	0	Memurlar	27.816,03	600	1	6	0	0	Harçlar	0
630	1	1	2	0	Zamlar ve Tazminatlar	27.816,03	600	1	6	9	0	Diğer Harçlar	0
630	1	1	2	1	Zamlar ve Tazminatlar	27.816,03	600	1	6	9	54	İşyeri Açma İzni Harcı	0
630	1	3	0	0	İşçiler	1.464.669,33	600	3	0	0	0	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	377.069,07
630	1	3	1	0	Ücretler	1.108.789,51	600	3	1	0	0	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	267.845,00
630	1	3	1	1	Sürekli İşçilerin Ücretleri	1.108.789,51	600	3	1	1	0	Mal Satış Gelirleri	17.845,00
630	1	3	3	0	Sosyal Haklar	104.631,63	600	3	1	1	1	Şartname, Basılı Evrak, Form Satış Gelirleri	17.845,00
630	1	3	3	1	Sürekli İşçilerin Sosyal Hakları	104.631,63	600	3	1	2	0	Hizmet Gelirleri	250.000,00
630	1	3	4	0	Fazla Mesailer	87.011,46	600	3	1	2	99	Diğer hizmet gelirleri	250.000,00
630	1	3	4	1	Sürekli İşçilerin Fazla Mesailer	87.011,46	600	3	2	0	0	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	0
630	1	3	5	0	Ödül ve İkramiyeler	164.236,73	600	3	2	1	0	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	0
630	1	3	5	1	Sürekli İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	164.236,73	600	3	2	1	99	Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İznine İlişkin Diğer Gelirler	0
630	1	5	0	0	Diğer Personel	21.921.942,90	600	3	6	0	0	Kira Gelirleri	109.224,07
630	1	5	1	0	Ücret ve Diğer Ödemeler	21.921.942,90	600	3	6	1	0	Taşınmaz Kiraları	109.224,07
630	1	5	1	1	Muhtarların Ücretleri	21.921.942,90	600	3	6	1	1	Lojman Kira Gelirleri	109.224,07
630	2	0	0	0	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5.424.318,06	600	3	6	1	99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	0
630	2	3	0	0	İşçiler	321.794,43	600	4	0	0	0	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	158.181.948,90
630	2	3	4	0	İşsizlik Sigortası Fonuna	28.603,72	600	4	2	0	0	Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	144.308.923,75
630	2	3	4	1	İşsizlik Sigortası Fonuna	28.603,72	600	4	2	1	0	Cari	29.943.357,36
630	2	3	6	0	Sosyal Güvenlik Kurumuna	293.190,71	600	4	2	1	1	Hazine yardımı	2.500.000,00
630	2	3	6	1	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	293.190,71	600	4	2	1	51	Muhtar ödenekleri için genel bütçeden alınan	27.443.357,36

630	2	5	0	0	Diğer Personel	5.102.523,63	600	4	2	1	99	Cari nitelikli diğer işler için genel bütçeden alınan	0
630	2	5	6	0	Sosyal Güvenlik Kurumuna	5.102.523,63	600	4	2	2	0	Sermaye	114.365.566,39
630	2	5	6	1	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	5.102.523,63	600	4	2	2	51	Alt yapı hizmetleri için genel bütçeden alınan	564.419,48
630	3	0	0	0	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	11.126.064,04	600	4	2	2	52	Eğitim hizmetleri için genel bütçeden alınan	84.563.142,08
630	3	2	0	0	Tüketime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	862.182,58	600	4	2	2	99	Sermaye nitelikli diğer işler için genel bütçeden alınan	29.238.004,83
630	3	2	1	0	Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları	134.328,66	600	4	4	0	0	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	13.812.270,83
630	3	2	1	2	Büro Malzemesi Alımları	0	600	4	4	2	0	Sermaye	13.812.270,83
630	3	2	1	3	Periyodik Yayın Alımları	26.432,00	600	4	4	2	1	Kurumlardan alınan Bağış ve Yardımlar	13.812.270,83
630	3	2	1	4	Diğer Yayın Alımları	0	600	4	5	0	0	Proje Yardımları	60.754,32
630	3	2	1	5	Baskı ve Cilt Giderleri	107.896,66	600	4	5	1	0	Cari	60.754,32
630	3	2	2	0	Su ve Temizlik Malzemesi Alımları	37.412,21	600	4	5	1	1	Genel Bütçeli İdarelerden Alınan Proje Yardımları	60.754,32
630	3	2	2	1	Su Alımları	37.412,21	600	4	5	2	0	Sermaye	0
630	3	2	3	0	Enerji Alımları	688.450,44	600	4	5	2	9	Diğerlerinden Alınan Proje Yardımları	0
630	3	2	3	1	Yakacak Alımları	74.578,99	600	5	0	0	0	Diğer Gelirler	9.373.695,35
630	3	2	3	2	Akaryakıt ve Yağ Alımları	211.841,91	600	5	1	0	0	Faiz Gelirleri	5.685.646,48
630	3	2	3	3	Elektrik Alımları	402.029,54	600	5	1	9	0	Diğer Faizler	5.685.646,48
630	3	2	4	0	Yiyecek, İçecek ve Yem Alımları	731,48	600	5	1	9	1	Kişilerden Alacaklar Faizleri	5,45
630	3	2	4	1	Yiyecek Alımları	496,8	600	5	1	9	3	Mevduat Faizleri	5.685.641,03
630	3	2	4	2	İçecek Alımları	234,68	600	5	2	0	0	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	0
630	3	2	5	0	Giyim ve Kuşam Alımları	1.259,79	600	5	2	9	0	Diğer Paylar	0
630	3	2	5	3	Tören Malzemeleri Alımları	1.259,79	600	5	2	9	99	Diğer Paylar	0
630	3	2	6	0	Özel Malzeme Alımları	0	600	5	3	0	0	Para Cezaları	593.356,77
630	3	2	6	1	Laboratuvar Malzemesi ile Kimyevi ve Temrinlik Malzeme Alımları	0	600	5	3	2	0	İdari Para Cezaları	581.807,52
630	3	2	9	0	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	0	600	5	3	2	99	Diğer İdari Para Cezaları	581.807,52
630	3	2	9	90	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	0	600	5	3	9	0	Diğer Para Cezaları	11.549,25
630	3	3	0	0	Yolluklar	88.197,38	600	5	3	9	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	11.549,25

630	3	3	1	0	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	51.490,22	600	5	9	0	0	Diğer Çeşitli Gelirler	3.094.692,10
630	3	3	1	1	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	51.490,22	600	5	9	1	0	Diğer Çeşitli Gelirler	3.094.692,10
630	3	3	3	0	Yurtdışı Geçici Görev Yollukları	0	600	5	9	1	1	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar	887.240,00
630	3	3	3	1	Yurtdışı Geçici Görev Yollukları	0	600	5	9	1	3	İrat Kaydedilecek Teminat Mektupları	268.060,00
630	3	3	5	0	Yolluk Tazminatları	36.707,16	600	5	9	1	6	Kişilerden Alacaklar	178.416,22
630	3	3	5	1	Seyyar Görev Tazminatları	36.707,16	600	5	9	1	22	YİKOB'lar Tarafından Yürütülecek Hizmetler Karşılığı Elde Edilen Gelirler	0
630	3	4	0	0	Görev Giderleri	658.610,59	600	5	9	1	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	1.760.975,88
630	3	4	2	0	Yasal Giderler	586.078,13							
630	3	4	2	4	Mahkeme Harç ve Giderleri	21.701,30							
630	3	4	2	90	Diğer Yasal Giderler	564.376,83							
630	3	4	3	0	Ödenecek Vergi, Resim, Harçlar ve Benzeri Giderler	72.532,46							
630	3	4	3	1	Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler	33.808,05							
630	3	4	3	90	Diğer Vergi, Resim ve Harçlar ve Benzeri Giderler	38.724,41							
630	3	4	9	0	Diğer Görev Giderleri	0							
630	3	4	9	90	Diğer Görev Giderleri	0							
630	3	5	0	0	Hizmet Alımları	3.746.632,39							
630	3	5	1	0	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	2.940.504,78							
630	3	5	1	1	Etüt-Proje Bilirkişi Ekspertiz Giderleri	1.968.351,03							
630	3	5	1	4	Müteahhitlik Hizmetleri	66.776,85							
630	3	5	1	7	Danışma Yönetim ve İşletim Giderleri	14.160,00							
630	3	5	1	8	Temizlik Hizmet Alım Giderleri	464.889,99							
630	3	5	1	9	Özel Güvenlik Hizmeti Alım Giderleri	164.825,93							
630	3	5	1	10	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Alım Giderleri	6.157,00							
630	3	5	1	11	Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personele Yapılacak Kıdem Tazminatı Ödemeleri	54.941,85							
630	3	5	1	90	Diğer Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	200.402,13							

630	3	7	1	0	Menkul Mal Alım Giderleri	1.869.981,40													
630	3	7	1	1	Büro ve İşyeri Mal ve Malzeme Alımları	1.443.966,00													
630	3	7	1	4	Yangından Korunma Malzemeleri Alımları	247,8													
630	3	7	1	90	Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alımları	425.767,60													
630	3	7	2	0	Gayri Maddi Hak Alımları	65.611,99													
630	3	7	2	1	Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları	65.611,99													
630	3	7	3	0	Bakım ve Onarım Giderleri	275.574,91													
630	3	7	3	2	Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri	53.718,99													
630	3	7	3	3	Taşıt Bakım ve Onarım Giderleri	152.662,59													
630	3	7	3	90	Diğer Bakım ve Onarım Giderleri	69.193,33													
630	3	8	0	0	Gayrimenkul Mal Bakım Ve Onarım Giderleri	1.656.696,69													
630	3	8	1	0	Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	643.741,80													
630	3	8	1	1	Büro Bakım ve Onarımı Giderleri	49.263,82													
630	3	8	1	90	Diğer Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	594.477,98													
630	3	8	2	0	Lojman Bakım ve Onarımı Giderleri	92.837,68													
630	3	8	2	1	Lojman Bakım ve Onarımı Giderleri	92.837,68													
630	3	8	9	0	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri	920.117,21													
630	3	8	9	1	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri	920.117,21													
630	3	9	0	0	Tedavi Ve Cenaze Giderleri	696.607,20													
630	3	9	3	0	Cenaze Giderleri	696.607,20													
630	3	9	3	1	Cenaze Giderleri	5.015,00													
630	3	9	3	2	Mezar ve Şehitlik Yapım ve Bakım Giderleri	691.592,20													
630	4	0	0	0	Faiz Giderleri	0													
630	4	2	0	0	Diğer İç Borç Faiz Giderleri	0													
630	4	2	9	0	Diğer İç Borç Faiz Giderleri	0													
630	4	2	9	1	TL Cinsinden Diğer İç Borç Faiz Giderleri	0													

T.C. Sayıştay Başkanlığı

630	4	2	9	1	YTL Cinsinden Diğer İç Borç Faiz Giderleri	0								
630	5	0	0	0	Cari Transferler	321.122,64								
630	5	3	0	0	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	321.122,64								
630	5	3	1	0	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara	321.122,64								
630	5	3	1	1	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara	321.122,64								
630	5	3	1	90	Diğerlerine	0								
630	7	0	0	0	Sermaye Transferleri	0								
630	7	1	0	0	Yurtiçi Sermaye Transferleri	0								
630	7	1	1	0	Genel Bütçeye Sermaye Transferleri	0								
630	7	1	1	1	Genel Bütçeye Sermaye Transferleri	0								
630	11	0	0	0	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	6.356.592,99								
630	11	5	0	0	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farklar	6.356.592,99								
630	12	0	0	0	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	19.424.185,97								
630	12	3	0	0	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	0	Kira Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	1	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	1	Kültür Amaçlı Tesis Kira Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	1	Lojman Kira Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	1	Sosyal Tesis Kira Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	1	Taşınmaz Kiraları	333,2								
630	12	3	6	1	Ecrimisil Gelirleri	333,2								
630	12	3	6	1	Spor Tesisi Kira Gelirleri	333,2								
630	12	4	0	0	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	207.527,98								
630	12	4	2	0	Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	207.527,98								
630	12	4	2	1	Cari	1.350,25								

630	12	4	2	1	Cari nitelikli diğer işler için genel bütçeden alınan	1.350,25									
630	12	4	2	1	Hazine yardımı	1.350,25									
630	12	4	2	1	Muhtar ödenekleri için genel bütçeden alınan	1.350,25									
630	12	4	2	2	Eğitim hizmetleri için genel bütçeden alınan	206.177,73									
630	12	4	2	2	Sermaye nitelikli diğer işler için genel bütçeden alınan	206.177,73									
630	12	4	2	2	Alt yapı hizmetleri için genel bütçeden alınan	206.177,73									
630	12	4	2	2	Hazine yardımı	206.177,73									
630	12	4	2	2	Sermaye	206.177,73									
630	12	5	0	0	Diğer Gelirlerin Ret ve ladesinden Kaynaklanan Giderler	19.216.324,79									
630	12	5	0	0	Diğer Gelirler	19.216.324,79									
630	12	5	1	0	Faiz Gelirleri	0									
630	12	5	1	9	Diğer Faizler	0									
630	12	5	1	9	Kişilerden Alacaklar Faizleri	0									
630	12	5	1	9	Mevduat Faizleri	0									
630	12	5	2	0	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	19.052.970,65									
630	12	5	2	9	Çalışanlardan Tedavi Katılım Payı	19.052.970,65									
630	12	5	2	9	Diğer Paylar	38.105.941,30									
630	12	5	3	0	Para Cezaları	0									
630	12	5	3	2	Diğer İdari Para Cezaları	0									
630	12	5	3	2	İdari Para Cezaları	0									
630	12	5	9	0	Diğer Çeşitli Gelirler	163.354,14									
630	12	5	9	1	Afetlerde Kullanılacak Gelirler	163.354,14									
630	12	5	9	1	İrat Kaydedilecek Hisse Senedi ve Tahviller	163.354,14									
630	12	5	9	1	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar	163.354,14									
630	12	5	9	1	İrat Kaydedilecek Teminat Mektupları	163.354,14									
630	12	5	9	1	Mera Gelirleri	163.354,14									
630	12	5	9	1	Para Farkları	163.354,14									
630	12	5	9	1	Diğer Çeşitli Gelirler	163.354,14									
630	12	5	9	1	Kişilerden Alacaklar	163.354,14									

630	12	5	9	1	Otopark Yönetmeliği Uyarınca Alınan Otopark Bedeli	163.354,14													
630	12	5	9	1	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	163.354,14													
630	13	0	0	0	Amortisman Giderleri	20.992,20													
630	13	1	0	0	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	20.992,20													
630	13	1	5	0	Demirbaşların Amortisman Giderleri	20.992,20													
630	14	0	0	0	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	1.101.244,11													
630	14	1	0	0	Kırtasiye Malzemeleri	311.265,13													
630	14	2	0	0	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzemeleri	10.360,11													
630	14	3	0	0	Tıbbi ve Laboratuar Sarf Malzemeleri	2.648,40													
630	14	4	0	0	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	81.206,68													
630	14	5	0	0	Temizleme Ekipmanları	89.210,29													
630	14	6	0	0	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	138.976,37													
630	14	7	0	0	Yiyecek	32,4													
630	14	8	0	0	İçecek	1.470,77													
630	14	10	0	0	Zirai Maddeler	4.867,40													
630	14	12	0	0	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	259.294,10													
630	14	13	0	0	Yedek Parçalar	87.662,31													
630	14	14	0	0	Nakil Vasıtaları Lastikleri	12.508,00													
630	14	15	0	0	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	67.858,30													
630	14	16	0	0	Spor Malzemeleri Grubu	0													
630	14	17	0	0	Basıncılı Ekipmanlar	27													
630	14	99	0	0	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	33.856,85													
630	30	0	0	0	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	115.640,00													
630	30	6	0	0	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	115.640,00													
630	30	6	5	0	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	0													
630	30	6	5	9	Diğer Giderler	0													
630	30	6	7	0	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	115.640,00													

T.C. Sayıştay Başkanlığı

630	30	6	7	1	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	76.700,00														
630	30	6	7	9	Diğer Giderler	38.940,00	GELİRLER TOPLAMI:											167.932.713,32		
GİDERLER TOPLAMI :						67.304.588,27	FAALİYET SONUCU (+ / -)											100.628.125,05		